

EVALUATIERAPPORT

COMMUNITY COACH

PILOOTPROJECT PLEINTJESVOETBAL

NIEUW GENT-STEENAKKER

Studie in opdracht van de KAA Gent Foundation
in uitvoering van de
‘Subsidieovereenkomst tussen het stadsbestuur van Gent
en vzw Voetbal in de stad voor de inzet community coach
Nieuw Gent-Steenakker voor de werkingsjaren 2018-2019’

Auteurs: Lauwerier, Emelien, Van Roy, Kaatje, & Willems, Sara

Maart '20

Inhoudsopgave

PROLOOG	3
SAMENVATTING	4
PLEINTJESVOETBAL NIEUW GENT-STEENAKKER	8
#COBW METHODIEK	8
<i>Niveau 1: voetbaltraining/wedstrijden</i>	8
<i>Niveau 2: community activiteiten</i>	9
<i>Niveau 3: van deelnemer tot coach</i>	9
DOEL	9
METHODE	9
DESIGN VAN DE STUDIE	9
INDICATOREN	10
MEETMETHODEN	12
RESULTATEN	13
NIVEAU 1: VOETBALTRAINING/WEDSTRIJDEN	13
<i>Vindplaatsgericht werken</i>	15
<i>Toeleiding naar bestaand aanbod</i>	23
NIVEAU 2: COMMUNITY ACTIVITEITEN	27
<i>Versterken van de sociale cohesie</i>	27
<i>Uitbouw van een netwerk en samenwerking met wijkpartners</i>	28
<i>Signaalfunctie</i>	30
NIVEAU 3: VAN DEELNEMER TOT COACH	33
UITBOUW EN UITROL	33
BUDGET	37
HEFBOMEN EN AANBEVELINGEN VOOR BREDE UITROL	38
CONTEXT MATTERS	38
VOLGEN VAN EEN KADER OF METHODIEK	40
LAAGDREMPELIG WERKEN IS DE BASIS	42
INCLUSIEVE VISIE OP DE WIJK EN INFRASTRUCTUUR	43
PARTNERSCHAPPEN IN DE WIJK: EEN WERK VAN LANGE ADEM	44
COMMUNITY BUILDING VRAAGT TIJD	44
SIGNAALFUNCTIE: EEN INTEGRALE BENADERING	45
HET BELANG VAN MONITOREN EN EVALUATIE	45

Proloog

Met 'Community Coach – Pilootproject Pleintjesvoetbal Nieuw Gent-Steenakker' (hierna genoemd: Pilootproject Pleintjesvoetbal) ontwikkelde de KAA Gent Foundation in de buurt Nieuw Gent-Steenakker een open voetbalaanbod gericht op kinderen en jongeren uit kansengroepen. Dit aanbod werd gerealiseerd in samenwerking met alle relevante buurtactoren: overheidsdiensten, scholen en vrijetijds- en (jeugd)welzijnsorganisaties.

In de buurt kreeg het Pilootproject Pleintjesvoetbal als projectnaam 'Street Wise'.

Het project is geïnspireerd door gelijkaardige initiatieven in Londen (Verenigd Koninkrijk) en Bremen (Duitsland).

Van 1/7/2018 tot 31/12/2019 liep een samenwerkingsovereenkomst tussen KAA Gent Foundation en Stad Gent waarbij het Pilootproject Pleintjesvoetbal werd geïmplementeerd in de wijk Nieuw Gent-Steenakker. Dit eindrapport omvat de evaluatie van dit pilootproject, en geeft tegelijkertijd hefbomen en aanbevelingen rond hoe dit project kan uitgerold worden naar andere wijken in Gent.

De evaluatiestudie is uitgevoerd door een onderzoeksteam van de unit 'Equity in Healthcare' binnen de Vakgroep Volksgezondheid en Eerstelijnszorg aan Universiteit Gent onder supervisie van Prof. dr. Sara Willems, hoofd van de unit.

Samenvatting

Het sociaal-sportief project Pilootproject Pleintjesvoetbal, ontstaan vanuit een samenwerking van de KAA Gent Foundation en de Stad Gent, richt zich met pleintjesvoetbal op jongeren van 12 tot 18 jaar. Het werd als pilootproject uitgerold in de wijk Nieuw Gent-Steenakker van 01/07/2018 tot 31/12/2019. Het project is opgezet volgens de sociaal-sportieve #COBW methodiek en beoogt het toewerken naar meer verantwoordelijkheid en rolopname bij kwetsbare jongeren via participatie aan buurtgerichte activiteiten en het bestendig uitbouwen van sociale cohesie binnen de buurt.

Dit rapport beschrijft het verloop van dit project, de verwezenlijkingen en de moeilijkheden waarop men gebotst is en formuleert aanbevelingen voor de uitbouw en de mogelijke uitrol van het project in andere wijken.

De evaluatie omvat een beschrijving aan de hand van eerder cijfermatige indicatoren (aantal activiteiten/evenementen per maand, bereik van de doelgroep, samenwerking met wijkpartners, overleg met wijkactoren,...). Aanvullend werd ook getracht inzicht te krijgen in de meer procesmatige aspecten van het project door een kwalitatieve analyse van reflectieverslagen, observaties, interviews en focusgroepen. Zowel projectactoren, zoals community coaches die de activiteiten voor de jongeren en/of buurtbewoners begeleiden in de wijk en coördinatoren, als andere stakeholders uit de wijk, zoals jongeren, wijkpartners en buurtbewoners werden hierbij bevraagd.

Ten slotte werden ook rapporten van bezoeken aan buitenlandse initiatieven meegenomen in de analyse met het oog op het identificeren van hefboomen en aanbevelingen. .

Over de duur van het project heen stellen we een graduele toename in het aantal activiteiten en evenementen dat werd georganiseerd vast. Ook neemt het aantal bereikte jongeren toe. Dit kan vooral toegeschreven worden aan de toenemende zichtbaarheid en de overwegend positieve perceptie van het project in de wijk, bij jongeren en wijkpartners. Belangrijke elementen hierin blijken onder meer het sterk inzetten op vindplaatsgericht werken door laagdrempeligheid, positieve coaching en een bottom-up aanpak waarbij erg op de inspraak van de jongeren zelf wordt gefocust, alsook de kracht van het merk KAA Gent.

Het (garanderen van het) laagdrempelige aanbod blijkt echter ook op belangrijke uitdagingen te stuiten. Zo blijkt bijvoorbeeld het gebrek aan een vaste en een voldoende grote locatie uitdagingen te stellen in het tegemoetkomen aan een variabele opkomst bij de activiteiten, laagdrempeligheid op een uitnodigende eerder dan een opdringerige manier te realiseren en een veilige en comfortabele context te kunnen bieden voor jongeren van uiteenlopende leeftijden.

Naast het organiseren van activiteiten voor jongeren in een wijk met belangrijke sociale noden, had het project ook als doelstelling om de jongeren toe te leiden naar reeds bestaand aanbod in de wijk. Ook dit aspect kende een groei over de loop van het project heen, hoewel dit niet eenduidig in kaart te brengen is. Hierbij worden het aanbod van en de bekendheid met diverse werkingen binnen de KAA Gent Foundation in de wijk enerzijds en de complementariteit van het project met ander bestaand aanbod anderzijds als faciliterend gezien. Daartegenover staat echter dat het op zich beperkte aanbod aan andere laagdrempelige initiatieven in de wijk en het soms snel veranderende aanbod de toeleiding vanuit het project bemoeilijken. Ondanks deze moeilijkheden slaagt het project erin bij te dragen aan de uitbouw van een netwerk met verschillende wijkpartners en om een aantal gezamenlijke activiteiten te organiseren, die een belangrijke en solide basis bieden voor uitbouw en uitrol. Deze solide basis en de nodige tijd lijken ook belangrijk om de rol van het signaleren van problematiek en gerichte verwijzing door de community coach en andere partners te laten ontplooiën.

Naast een gerichtheid op de kwetsbare jongeren zelf, beoogt het project ook bij te dragen tot sociale cohesie door in te zetten op een bredere community-werking via de organisatie van activiteiten voor buurtbewoners. Doorheen de projectduur vorderde dit slechts heel gestaag, wellicht omdat community building de nodige tijd vraagt en pas kan gerealiseerd worden na een zekere bestendiging van het engagement van de jongeren. Ook een laatste niveau, met name het aangaan van een persoonlijk traject met meer verantwoordelijkheid door enkele jongeren, bleek moeilijk observeerbaar binnen de looptijd van het Pilotproject Pleintjesvoetbal. Toch is merkbaar dat al een aantal jongeren verdere rollen lijkt op te nemen, bijvoorbeeld via een engagement binnen een scheidsrechteropleiding. Het zijn dergelijke trajecten die krachtig en inspirerend zijn voor de buurt en verder kunnen aangewakkerd worden als het project langer en bestendig kan lopen.

AANBEVELINGEN EN HEFBOMEN

- In kaart brengen van concrete contextelementen van de wijk met oog op ontwikkelen van gemeenschappelijke visie en doel in de wijk:
  - Welke zijn de bestaande wijkactoren?
  - Welk is het bestaand laagdrempelig aanbod in de wijk? Welke noden zijn er op dit vlak?
  - Zijn er reeds samenwerkingsverbanden tussen wijkpartners? Welke? Bestaan er hiervoor overlegkanalen? Hoe lopen deze samenwerkingen? Welke noden zijn er?
  - Welke zijn de doelstellingen en bezorgdheden op lokaal politiek niveau?
  - Welke visie is er rond het beleid/de toekomst van de wijk? Hoe gedragen is deze visie?

- Welke ruimtes en infrastructuur zijn er aanwezig in de wijk? Welke opportuniteiten qua infrastructuur zijn er?
- Welke zijn andere specifieke contextelementen van de wijk? (bv. historiek, toekomstplannen, percepties, specifieke gevoeligheden,...)
- Aandacht voor laagdrempeligheid: Er dient uitgezocht te worden hoe men kan samenwerken met bestaande wijkpartners die reeds een laagdrempelig aanbod bieden, waar de complementariteit kan gevonden worden en hoe kan doorverwezen worden naar elkaar. Het aanwerven en/of betrekken van mensen die voeling en ervaring hebben met laagdrempelig werken, kennis hebben van de specifieke kenmerken van de doelgroep en een positieve en constructieve ingesteldheid hebben is belangrijk.
- Projectaanpak baseren op een bepaalde methodiek of referentiekader. Het volgen van een methodiek helpt om stapsgewijs toe te werken naar bepaalde doelstellingen, zoals het bereiken van de doelgroep, het opbouwen van vertrouwen en ondersteunen van de persoonlijke ontwikkelingsmogelijkheden van deelnemers.
- Bottom-up aanpak met alle betrokkenen. Het is belangrijk om in de verschillende fasen van het project alle betrokkenen, dus zowel de jongeren, buurtbewoners als professionele en niet-professionele buurtpartners inspraak te geven en om input te vragen zodat het project gedragen wordt door een brede groep van mensen en inspeelt op reële noden in de wijk.
- Sterke aandacht voor continuïteit van het project. Het is belangrijk om te zorgen dat het project een voldoende lange looptijd heeft (minimaal meerdere jaren) en ingebed raakt in andere bestaande structuren en samenwerkingsverbanden. Kortdurende projecten kunnen immers moeizaam opgebouwd vertrouwen schaden, het ontstaan van projectmoeheid in de wijk in de hand werken en zijn een weinig efficiënte investering van middelen.
- Actief investeren in het uitbouwen van samenwerkingen met verschillende partners. Dit behelst zowel het deelnemen aan evenementen en activiteiten georganiseerd door andere wijkpartners als het actief opzoeken van andere partners, het exploreren van potentiële samenwerkingen,....
- Uitdragen van bewustzijn dat vele aspecten van het project tijd vragen. Dit betreft onder meer het vertrouwen winnen van de doelgroep, het creëren van een brede gedragenheid in de wijk, het ontwikkelen van een gemeenschappelijke visie met de verschillende wijkpartners. Ook de doelstelling om projecten te bestendigen en deelnemers te laten uitgroeien tot actieve partners die zelf verantwoordelijkheden opnemen in het project (wat op zijn beurt de continuïteit van het project bevordert) zijn een werk van lange adem.
- Cruciale rol van ruimte en infrastructuur. Het (kunnen) beschikken over een centraal gelegen, voldoende grote, veilige (overdekte ruimte, verlichting), polyvalente infrastructuur die ontmoeting

stimuleert is een randvoorwaarde om een project alle slaagkansen te bieden. Ook een infrastructuur die ontmoeting, samenwerking en doorverwijzing tussen verschillende professionele actoren stimuleert is belangrijk.

- Inzetten op een gedegen evaluatie van het project. Een goede evaluatie waarbij op verschillende momenten informatie wordt verzameld en input wordt gevraagd aan diverse betrokkenen is een goed instrument om barrières tijdig in kaart te brengen en aan kwaliteitsverbetering te doen.

Pleintjesvoetbal Nieuw Gent-Steenakker

#COBW methodiek

Het Pilootproject Pleintjesvoetbal gaat uit van de sociaal-sportieve #COBW ('Come on, blue white') methodiek die erop gericht is om een positieve omgeving te creëren binnen een buurt, rond mensen die vaak op een negatieve manier benaderd werden en worden. Hiertoe wordt een trapsgewijze aanpak gevolgd op drie niveaus. Hieronder volgt een beschrijving van de methodiek, volgens het na te streven model in het pilootproject.

Niveau 1: voetbaltraining/wedstrijden

Op wekelijkse basis worden voetbaltrainingen voor kinderen en jongeren uit de buurt georganiseerd/ondersteund. Deze trainingen zijn een open aanbod -kinderen en jongeren mogen komen en gaan wanneer ze willen- en de deelname is gratis. In samenwerking met bestaande wijkpartners wordt vindplaatsgericht gewerkt, d.w.z. dat er naar een plaats getrokken wordt waar kinderen vaak rondhangen. Er wordt een veilige plaats gecreëerd waar kinderen en jongeren zich kunnen ontwikkelen, anderen kunnen ontmoeten, of gewoon even hun gedachten kunnen verzetten. Ongedwongenheid staat centraal.

Tijdens de training en wedstrijden richten de coaches zich op de sterktes van de deelnemers. Via positieve coaching wordt ingezet op het versterken van deelnemers en hun omgeving. Deelnemers krijgen de kans om ongedwongen te groeien.

Er kunnen bv. wedstrijden worden georganiseerd waar teams de eigen wijk verlaten en op bezoek gaan bij andere wijkteams of bij bestaande Gentse voetbalverenigingen. Elk wijkteam wordt een vereniging, heeft een eigen identiteit en onderscheidt zich door een eigen logo en naam, en een eigen uitrusting.

Tijdens de trainingen en wedstrijden is betrokkenheid van maatschappelijke en sportieve actoren van cruciaal belang. Er worden structurele samenwerkingen opgezet die de toeleiding en opvolging van mensen uit kansengroepen moeten verzekeren. De partnerorganisaties zijn nauw betrokken bij de deelnemers (opvolging, ondersteuning).

Met de strategieën op dit eerste niveau mikt men bij de deelnemers op het verhogen van zelfbewustzijn, sociale en emotionele vaardigheden (bv., leren functioneren in groep, communiceren, respect opbrengen, agressiebeheersing, verhogen van veerkracht, enz.), en het verhogen van de fysieke en mentale gezondheid.

Niveau 2: community activiteiten

Buurtgerichte activiteiten worden georganiseerd samen met deelnemers. Deelnemers nemen verantwoordelijkheid op en leveren een positieve bijdrage aan de groei van de samenleving/buurt.

Met de strategieën op dit niveau mikt men bij deelnemers op hoger zelfbewustzijn rond zichzelf en de groei van de buurt, arbeidsvaardigheden (bv., omgaan met verantwoordelijkheid, planning), participatie en ownership, en bij deelnemers en buurtbewoners vergroot men het gevoel van cohesie waardoor meer mogelijk wordt.

Niveau 3: van deelnemer tot coach

Met het derde niveau worden verdere stappen gezet richting het opleiden van jongvolwassenen, nuttige dagbesteding, (sociale) activering of tewerkstelling. Er wordt een traject beoogd waarbij de jongere in steeds toenemende mate verantwoordelijkheid opneemt en leiderschapsvaardigheden ontwikkelt (bv., buddy > assistent coach > coach > hoofdcoach > verantwoordelijke).

Uitkomst van deze strategieën is het verhogen van arbeids- en sociale vaardigheden, alsook participatie en ownership (bv., mee beslissingen nemen, leiderschapsfunctie opnemen). Door het inschakelen van deelnemers in de werking wil men ook de participatiegraad aan activiteiten binnen de werking verhogen.

Doel

Het doel van deze evaluatiestudie is het evalueren van het pilootproject in termen van bereik, en successen of barrières voor implementatie. Vanuit de evaluatie beogen we hefboomen en aanbevelingen aan te reiken rond hoe dit project kan worden gecontinueerd en uitgerold naar andere wijken.

Methode

Design van de studie

Deze evaluatie hanteerde een combinatie van een beschrijvend/kwantitatief en kwalitatief onderzoeksoptzet. Het kwantitatief/beschrijvend gedeelte omvat een kwantificering van de werking op een aantal indicatoren vanaf opstart van het project tot het eind (periode loopt van november 2018 t.e.m. december 2019). Ook de output van een documentanalyse van buitenlandse voorbeelden werd meegenomen in deze evaluatiestudie.

Het kwalitatief gedeelte omhelst een analyse van kwalitatieve data verzameld vanuit diverse bronnen, zoals interviews, observaties en een focusgroep, met het oog op het beschrijven van de ervaringen van bevroagden rond de werking van het project. De kwalitatieve data vormen een verdieping m.b.t. hoe de realisaties/doelstellingen (in de convenant beschreven als prestaties) al dan niet zijn bereikt. Deze gegevens bieden ook een meer genuanceerde interpretatie van de beschrijvende/kwantitatieve weergave van hoe het project scoort op een aantal indicatoren.

Indicatoren

We baseren ons bij de beschrijving op de prestaties en bijhorende indicatoren zoals beschreven in de convenant tussen vzw Voetbal in de stad en Stad Gent (zie tabel 1). In het resultatengedeelte van dit rapport zetten we deze uit volgens de diverse niveaus van de #COBW methodiek.

Prestaties (tegen eind 2019)	Indicator
1. Vindplaatsgericht werken De community coach gaat naar de plekken en pleintjes in de wijk waar de jongeren (12-18 jaar) te vinden zijn. Hij/zij neemt de tijd en ruimte om op een intensieve en laagdrempelige manier om te gaan met de doelgroep. De community coach wordt minstens 34u op dit project ingezet. De community coach bereikt gemiddeld per maand 20 jongeren.	a) Minimum 70% van de werktijd wordt in de wijk gespendeerd, voornamelijk na en buiten de schooluren, en met frequente inzet op woensdagnamiddag en in het weekend. b) Aantal bereikte jongeren per week.
2. Toeleiding naar bestaand aanbod De community coach kent het bestaande lokale vrijetijds en welzijnsaanbod voor jongeren en leidt hen toe, ook naar jongerenorganisaties actief in de wijk. Hij/zij leidt minstens 10 jongeren per maand toe naar het bestaande aanbod.	a) Aantal jongeren toegeleid naar activiteiten b) In 2019 moet het aantal toegeleide jongeren met 50% gestegen zijn tav 2018.
3) Ontwikkeling 0-de lijns aanbod Bij gebrek aan een bestaand aanbod, ontwikkelt de community coach een kwalitatief en aangepast 0-de lijns (buurtsportgericht) aanbod voor de jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties. Hij/zij staat in voor de voorbereiding en organisatie van laagdrempelige, toegankelijke en pleingerichte activiteiten en werkt vraaggericht.	a) 4 activiteiten per maand
4) Versterken van de sociale cohesie De community coach versterkt het wederzijds begrip tussen de jongeren en de andere bewoners van de wijk door samen activiteiten uit te werken, en er samen aan deel te nemen.	a) Uitwerken van 2 activiteiten in de wijk (bv buurtfeest) met jongeren, andere bewoners en wijkorganisaties

<p>5) Uitbouw van een netwerk</p> <p>De community coach werkt mee aan de uitbouw van een netwerk in functie van de doelgroep binnen de wijk en gaat op zoek naar partnerschappen in de wijk om zijn/haar werking te versterken.</p>	<p>a) Deelname aan netwerkoeverleg brede schooljeugd</p>
<p>6) Samenwerking met (wijk)partners</p> <p>De community coach werkt nauw samen met de (wijk)partners, jeugdwelzijnsorganisaties en andere relevante diensten waaronder dienst outreachend werk, OCMW, dienst preventie voor veiligheid ... Deze organisaties engageren zich ook daadwerkelijk om het project mee te ondersteunen.</p>	<p>a) Opmaak afsprakennota/buurtgericht jongerencharter tussen de KAA Gent Foundation en de (wijk)partners dat de samenwerking, ondersteuning door de organisaties en hun engagement formaliseert</p>
<p>7) Signaalfunctie</p> <p>De community coach vangt signalen op met betrekking tot de doelgroep en geeft deze door aan wijkpartners en/of bevoegde diensten.</p>	<p>a) Deelname aan het wijkactieteam</p>
<p>8) Verduurzaming van het project</p> <p>Vzw voetbal in de stad schrijft in 2019 een studie uit waarbij de werking van de community coach (pilotproject in Nieuw Gent) wordt geëvalueerd en waarbij de vergelijking wordt gemaakt met andere gelijkaardige buitenlandse projecten. Deze studie geeft tegelijkertijd hefbomen en aanbevelingen mee hoe dit project kan uitgerold naar andere wijken.</p>	<p>a) Eindrapport van de studie</p>
<p>9) Overleg met Dienst welzijn en gelijke kansen</p> <p>De community coach en zijn/haar coördinator zitten driemaandelijks samen met de sociaal regisseur van Nieuw Gent voor een bespreking van de voortgang. Daarnaast vindt ieder najaar een evaluatiemoment plaats en worden de prioriteiten voor het komend kalenderjaar bepaald.</p>	<p>a) Deelname aan overlegmomenten met de sociaal regisseur</p>

Tabel 1. Beschrijving van verwachte prestaties van de community coach (CC) en indicatoren voor analyse zoals beschreven in de samenwerkingsovereenkomst tussen vzw Voetbal in de stad en Stad Gent.

Meetmethoden

Descriptieve analyse

Een descriptieve analyse van de prestaties aan de hand van bovengenoemde indicatoren is uitgevoerd door de community coach werkzaam op het Pilootproject Pleintjesvoetbal. Deze gegevens werden digitaal bijgehouden en per kwartaal gerapporteerd.

Documentanalyse buitenlandse initiatieven

Medewerkers van de KAA Gent Foundation bezochten werkingen van Chelsea FC Foundation en Millwall Community Trust (Verenigd Koninkrijk), alsook Werder Bremen (Duitsland). Tijdens de bezoeken werd informatie verzameld over de daar gebruikte methodieken (coaching, toeleiding, samenwerking met partners), alsook rond de organisatorische aspecten voor het realiseren van pleintjesvoetbal initiatieven (ondersteuning lokaal, infrastructuur, logistiek). Een analyse van deze observaties en rapportages, alsook van beleidsdocumenten van deze initiatieven wanneer voorhanden vormde de input van de documentanalyse binnen het kader van deze evaluatiestudie.

Kwalitatieve bevraging

De kwalitatieve bevraging is uitgevoerd bij diverse stakeholders en aan de hand van verschillende methoden voor datacollectie. Semigestructureerde interviews werden uitgevoerd met community coaches (N=2), coördinatoren vanuit vzw voetbal in de stad (N=2), en wijkpartners (N=4). Een aantal interviews met wijkpartners werd telefonisch afgenomen. De community coach voerde tevens informele interviews uit met enkele van de jongeren die aan Street Wise participeerden, en rapporteerde hierover schriftelijk en mondeling. Participerende observaties van voetbaltrainingen en community activiteiten werden uitgevoerd op 6 verschillende momenten tussen augustus 2019 en november 2019. Tijdens deze observaties gebeurden ook informele interviews met coaches, wijkpartners, en buurtbewoners wanneer aanwezig. Als laatste werd een focusgroepgesprek uitgevoerd waarop de community coach, de coördinator van de KAA Gent Foundation, wijkpartners en de wijk- en sociaal regisseur aanwezig waren (N=6). Data werden getranscribeerd, en thematisch geanalyseerd door twee onderzoekers met expertise in kwalitatief onderzoek. Voor de evaluatiestudie werd goedkeuring van het Ethisch Comité van het UZ Gent verkregen (Belgisch registratienummer B670201836103).

Resultaten

Niveau 1: Voetbaltraining/wedstrijden

Tabel 2 toont een **positieve, gestage evolutie naar een steeds grotere inzet van de coach** in wijkgerichte werking. Bevraging van diverse actoren betrokken bij de uitvoering van het project maakte duidelijk dat in het begin van het project veel tijd ging naar opstart en overleg maar dat er mettertijd meer mogelijkheden voor inzet van personeel vrijkwamen (bv. meer activiteiten mogelijk doorheen de week door grotere visibiliteit en gedragenheid, meer samenwerkende initiatieven, meer overleg tot samenwerking of coördinatie, enz.). Wat de organisatie van trainingen en dus de **ontwikkeling van een 0e lijnsaanbod** betreft, is het duidelijk dat sinds de start van het project meer trainingen worden georganiseerd in de wijk. Er is een evolutie van activiteiten in de wijk op één dag in de week naar een bestendig aanbod op 3,5 tot zelfs 4 dagen in de week. In de loop van het project zien we een exponentiële toename in **bereik van jongeren** door verschillende initiatieven die werden genomen binnen het pilootproject. Zo lijkt de exponentiële toename na het zomerreces van 2019 na bevraging voor een groot deel te wijten aan een sterke samenwerking met HT Zwijnaarde en een afstemmen van het aanbod. In de vakantieperiode juli-augustus neemt het bereik klassiek gezien af om diverse redenen (o.a. buitenlands verblijf van de jongeren, weersomstandigheden bv. extreme hitte, wegvallen van schoolse structuur).

Een kwalitatieve bevraging van diverse betrokkenen bij het project en de wijk biedt **diepte inzichten rond het bereiken van de eerste stap naar meer cohesie, persoonlijke ontwikkeling, en uiteindelijke grotere sport- en vrije tijdsparticipatie bij jongeren**. Algemeen is de perceptie bij alle bevroagden dat de community coach erin slaagde om **visibiliteit van het project en van zichzelf** bij kinderen en jongeren uit de buurt te realiseren. Elk van de bevroagde betrokkenen geeft aan de community coach te **kennen**, en **op de hoogte te zijn van diens werking**. Er is overtuigde **positiviteit** rond de aanpak, en er wordt aangegeven dat de coach een **vertrouwde actor** is in de wijkwerking, en voor jongeren. De zichtbaarheid van de community coach in de buurt Nieuw Gent-Steenakker lijkt uit de diepte-bevraging tevens te zijn **gegroeid** doorheen de projecttijd. Er zijn een aantal aspecten die het succes van het bereik van jongeren lijken te bepalen: **outreaching werk, bottom-up werk, positieve coaching, en het merk KAA Gent**. Deze worden in detail hieronder besproken. Tegelijkertijd worden een aantal **moeilijkheden en uitdagingen** aangehaald.

Indicator	Nov 2018 – Dec 2018	Jan 2019 – Juni 2019	Juli 2019 – Aug 2019	Sept 2019 – Dec 2019
De CC wordt minstens 26u/week (70% van de tijd) op dit project ingezet (vnl. na en buiten de schooluren, en frequent op woensdag en in het weekend) ¹	- Aanbod op: woe nm - Totale inzet uren activiteiten/ evenementen: 3u/week	- Aanbod op: ma avond, woe nm, vrij avond en zondag (1/2 weken). - Totale inzet uren activiteiten/ evenementen: 12u/week	- Aanbod op: woe nm, vrij avond. - Totale inzet uren activiteiten/ evenementen: 6u/week	- Aanbod op: ma avond, woe nm, vrij avond en zondag (1/2 weken). - Totale inzet activiteiten/ evenementen: 14u/Week
CC organiseert 4 activiteiten per maand ²	- Aantal activiteiten per maand: 4 (wekelijks op woe) - Totaal aantal activiteiten: 9 - Totaal aantal niet-sportieve activiteiten: 1	- Aantal activiteiten per maand: 14 (wekelijks op 3,5 dag) - Totaal aantal activiteiten: 87 - Totaal aantal niet-sportieve activiteiten: 8	- Aantal activiteiten per maand: 12 (wekelijks op 2 dagen) - Totaal aantal activiteiten: 19 - Totaal aantal niet-sportieve activiteiten: 7	- Aantal activiteiten per maand: 12 (wekelijks op 3,5 dag) - Totaal aantal activiteiten: 46 - Totaal aantal niet-sportieve activiteiten: 7
De CC bereikt gemiddeld per maand 20 jongeren ³	- Gemiddeld bereik/week: 8 - Gemiddeld bereik verschillende jongeren/ maand: 15	- Gemiddeld bereik/week: 17 (range 5-35) (groter bereik op woensdag) - Gemiddeld bereik verschillende jongeren/ maand: 24	- Gemiddeld bereik/week: 14 - Gemiddeld bereik verschillende jongeren/ maand: 22	- Gemiddeld bereik/week: 36 - Gemiddeld bereik verschillende jongeren/ maand: 72

Tabel 2. Evolutie van inzet community coach (CC) voor activiteiten met jongeren (in dagen en uren), organisatie van aantal activiteiten per maand, totaal aantal activiteiten en evenementen en het gemiddeld bereik per maand. De projecttijd is opgesplitst in 4 tijdsperiodes: november 2018 – december 2018 (beginperiode), januari 2019 – juni 2019 (middenperiode), juli 2019 – augustus 2019 (vakantieperiode) en september 2019 tot en met december 2019 (eindperiode).

¹Aanbod in dagdelen weergegeven. Ook weergegeven zijn het aantal uren besteed aan evenementen buiten het wekelijks aanbod. Aantal uren inzet is moeilijk te schatten, gezien de veelheid aan outreachend werk (bv. in periode nov 2018 – dec 2018) en/of aanwezigheid op formele en informele overlegmomenten in de wijk. ²Worden in rekening gebracht: wekelijkse voetbaltrainingen en/of wedstrijden en georganiseerde evenementen voor de doelgroep binnen Street Wise op initiatief van of gecoördineerd door de community coach. De evenementen waarvan sprake zijn: sneeuwspel (nov 2018/dec 2019); wedstrijdbezoek KAA Gent-Moeskroen, FIFA-avond, prospectie andere pleintjes, schaatsen, FIFA-avond, opening nieuw veldje, rondleiding in de Ghelamco Arena, bezoek Kevin De Bruyne Cup (feb 2019 – juni 2019); zomerfeest, bioscoop, BBQ met jeugdhuis, Blaarmeersen uitstap, Engie Street Heroes, uitstap naar zee, knutselactiviteit (juli 2019 – aug 2019) fluvoetbal, check-it-out, match vs. Muide; FIFA-avond, zwemmen Rozebroeken, match vs. Rooigem, winterfeest (sept 2019 – jan 2020) ³ Het bereik per week en bereik verschillend aantal jongeren per maand (aantal individuele, en niet terugkerende jongeren) omvat de deelnames aan het wekelijks aanbod (voetbaltrainingen). Niet inbegrepen is het bereik met de evenementen voor de doelgroep binnen Street Wise. Voor de respectievelijke tijdsperiodes hebben daaraan 12, 76, 80, en 15 personen deelgenomen.

Vindplaatsgericht werken

a. Outreachend werk

Een eerste succesfactor lijkt de laagdrempeligheid van het aanbod in de wijk te zijn. Door aanwezig te zijn in de wijk, en een gevarieerd aanbod te voorzien op diverse dagen in de week, lijken diverse groepen van jongeren te worden aangesproken. Niet in het minst zij voor wie het regulier sportaanbod te hoogdrempelig is (bv., omwille van financiële redenen, interesse of motivatie).

"(...) zij (i.e., de jongeren die aansluiten op het vrijdagaanbod) weten dat het één training is per week, en geen matches. In het reguliere aanbod heb je 2 of 3 trainingen per week, de match op zaterdag. Dat is een serieus engagement. Veel van die gasten willen dat eigenlijk ook niet. Die willen gewoon op een bal kunnen stampen maar toch ergens het gevoel hebben van verbonden te zijn met een club. Dus dat is daar wel mooi in meegenomen." (community coach 1)

"(...) het succes tot nu toe is zeker het laagdrempelige. Het is eigenlijk pleintjesvoetbal, dus we komen toe aan een pleintje en of dat dat nu hier is, daar, of aan het Storyplein, er zijn eigenlijk al gasten bezig. Willen die meedoen? Nee. Even goed. Maar zeker welkom. (...). Vaak is het van 'we gaan niet meedoen', en zijn ze een beetje wantrouwig, en dan zien ze dat dat eigenlijk wel tof is, of ze zien een maat van hun meedoen, en dan halverwege de training sluiten ze aan. Dat is zowat het principe van pleintjesvoetbal: je sluit aan wanneer je wil. Echt laagdrempelig." (community coach 2)

"(...) het leeft ook echt wel buiten. Dus dat trekt volgens mij echt wel de kinderen aan. Het is super laagdrempelig he. Het zit niet weggestoken in één of andere sporthal waar mensen rechtstreeks naartoe moeten gaan, maar jullie [i.e., de community coach en omringende werking van de KAA Gent Foundation] verzamelen ook in de wijk dus ik denk dat dit echt wel een troef is..." (sociaal regisseur)

Bovendien wordt naast een aanbod ook het materiaal gratis aangeboden, waardoor de drempel tot participatie voor jongeren aanzienlijk verlaagd wordt.

"(...) Ik denk niet dat er nog een manier is waarop we het nog laagdrempeliger kunnen maken. (...) Het is allemaal gratis, wij gaan naar de gasten. Als ze materiaal tekort hebben, dan zorg ik dat ik gerief mee heb. Ja, ze moeten eigenlijk niets doen." (community coach 1)

Het laagdrempelig aanbod stelt de werking ook voor een aantal uitdagingen.

Een eerste uitdaging houdt in dat vindplaatsgericht werken niet houdbaar is, en dat er zelfs nood zou zijn aan een vaste locatie voor het welslagen van het project op de lange termijn. Vooral de coaches die in direct contact staan met jongeren en activiteiten van dichtbij begeleiden en opvolgen, hameren op het belang van een vaste en veilige locatie. Er worden hiertoe diverse argumenten aangehaald. Ten eerste, het ontbreken van een vaste, geschikte locatie maakt dat er soms jongeren de weg naar het aanbod niet vinden, of niet tijdig kunnen aansluiten.

" (...) Eigenlijk zou het de bedoeling zijn dat ik kan zeggen 'Ik zit op het pleintje naast Pino'. Maar vanaf dat ik twaalf man of meer heb, kan ik daar niet veel meer gaan doen. Dan moet ik naar het Storyplein. Ja, en dan moet ik onderweg nog eens sturen op Facebook en Messenger, en Instagram naar waar ik op weg ben om dan gasten te hebben die het nog niet snappen, en dan bellen of een berichtje sturen van 'Waar zit je?' (...) Of ik ben dan al training aan het geven, en dan zie ik een bericht 10 minuten nadat ze het gestuurd hebben..." (community coach 1)

Ten tweede is het moeilijk om zonder vaste locatie regels en structuur aan te brengen in de werking. Het beschikken over een eigen locatie zou toelaten om een structuur aan te bieden, en dit op een uitnodigende in plaats van opdringerige manier.

"(....) Je hebt een vaste locatie nodig. We proberen veel te vergelijken met voorbeelden uit het buitenland en wat zie je overal, dat die mensen een vaste locatie hebben. Wat ik nu bijna al een jaar aan het doen ben is al die gasten gaan zoeken en die activiteit op een locatie gaan steken waar zij zitten. Maar eigenlijk zouden de gasten de attitude moeten kweken om op een bepaald uur naar een bepaalde plaats te komen. Maar zolang ik geen vaste plaats heb, kan ik niet werken aan die attitude." (community coach 1)

"Ik zit heel erg op een lijntje van gasten motiveren om te komen en gasten lastig vallen, en dat vind ik een gevaarlijke grens. En moest ik een vaste locatie hebben, dan hang je op uw eigen locatie een uithangbord. Je kan dan uitnodigend werken in plaats van opdringerig." (community coach 1)

Ten derde, houdt het verplaatsen naar diverse en niet steeds geschikte locaties ook een veiligheidsprobleem in zich. Een onvoldoende groot veld biedt geen veilige context om een groep op een aangename manier te laten voetballen. Teveel jongeren op een kleine locatie geeft botsingen (zowel verbaal als fysiek), en meer conflict.

Een niet-overdekte locatie maakt dat het terrein niet bespeelbaar is bij slecht weer. Een niet-verlichte locatie maakt dat er 's avonds niet kan gespeeld worden (bv. in geval van het voetbalpleintje Bij Pino). Het moeten wegtrekken naar een geschikt terrein buiten de wijk komt dan weer de vindbaarheid niet ten goede (bv. naar Storyplein). Locatie is op die manier verbonden aan het tempo in het vormen van een vaste kern aan deelnemers, en dus de uitrol van het project.

“Alles start met het creëren van een veilige omgeving. Een plek waar iedereen zich goed voelt. En de realiteit waar we nu naartoe gaan is dat vanaf we met meer dan 12 of 13 kinderen zijn, we niet meer op het pleintje naast Pino de activiteiten kunnen organiseren omdat de oppervlakte te klein is. Kinderen komen te snel in botsing met elkaar, ze krijgen te weinig passen. Er is te weinig ruimte. (...) In Engeland, bijvoorbeeld, wordt er heel bewust gekozen om de afmeting 40 op 20 te leggen omdat je er dan met veel meer mensen op aan de slag kan, en niet alleen met kinderen.(...) Die veilige plek, dat merken we ook bij onze homeless werking, dat is de essentie als je sport wil combineren met welzijn. Mensen moeten zich daar op hun gemak voelen. Ze moeten zich veilig voelen. En dat wil zeggen dat je u inderdaad niet benepen voelt. Dat je niet constant op iemand anders botst, want dan komen er conflicten van. En dan gaan mensen gewoon nog veel opgenaaider naar huis dan dat ze bij ons toegekomen zijn. En vandaar dat je die ruimte moet hebben. Dat mensen zich op hun gemak voelen. Dat je kan verlichten. Dat je een heel jaar door op dezelfde plek een aanbod kan opstarten.”
(coördinator sociaal-sportieve werking KAA Gent Foundation)

Een tweede uitdaging aan laagdrempelig werken is het flexibel aanpassen aan een vaak sterk variërende groep aan deelnemers. Laagdrempeligheid maakt dat de coach moeilijk kan anticiperen op drukke momenten waarbij het belangrijk is als coach te multi-tasken tussen diverse zaken, zoals het leiden van de activiteit, het bijhouden van administratie, het bemiddelen bij eventuele conflicten, de (online) communicatie naar potentiële deelnemers, enz. Een open aanbod waarin men de werking wil openstellen voor veel deelnemers, betekent ook dat er regelmatig nieuwe deelnemers zijn, wat moeilijkheden en eventueel spanningen kan geven op het vlak van groepsdynamiek en onderlinge verhoudingen tussen deelnemers. Dit vraagt extra tijd en inspanning van de community coach in vergelijking met een coach van een reguliere sportwerking.

Een derde uitdaging heeft te maken met de heterogeniteit van het doelpubliek. Een aantal subgroepen lijkt moeilijker met voetbal te worden bereikt, zoals meisjes, de meer timide, introverte kinderen, of de kinderen die niets met voetbal hebben. Leeftijd is exemplarisch in dit opzicht.

Hoewel het project zich richt op jongeren tussen 12 en 18 jaar lijkt de doelgroep van 15+ niet te worden bereikt. Ook is het merkbaar dat kinderen jonger dan 12 jaar aangetrokken worden door voetbal. Het is dan moeilijk om hen niet te laten participeren, terwijl hun deelname oudere jongeren dan weer kan afschrikken om deel te nemen.

“Als ik de ideale doelgroep zou moeten kiezen, dan is dit 10 tot 15 jaar. Bij Buffalo League hebben we dat ook.... Dat is tot 12 jaar. Maar vanaf 10, 11, 12 jaar zie je dan dat de gasten die iets actiever zijn afhaken omdat er daar kleintjes rondlopen van het eerste, tweede leerjaar.” (community coach 1)

Een vierde uitdaging is de combinatie van laagdrempeligheid met een voldoende variatie in aanbod. Voor het voorzien van een ander aanbod dan pleintjeswerking (bv., uitstappen) zijn er vaak belangrijke praktische hindernissen waardoor de laagdrempeligheid in het gedrang kan komen. Zo is voor een uitstap nood aan een lijst met namen, en eventueel goedkeuring van de ouders. Dergelijke administratie ligt niet gemakkelijk in het verlengde van een open aanbod. Ook zijn bepaalde attitudes die nodig zijn voor een dergelijk aanbod (bv., op tijd komen, beloftes nakomen) geen gegeven, en vaak te bereiken competenties na een langdurige pleintjes- (project-) werking.

“(…) als we een uitstap doen, moeten we daarvoor een afzonderlijke verzekering nemen, waardoor we dan wel met inschrijvingslijsten moeten werken. (...) We moeten die lijsten op voorhand doorsturen, en betalen per persoon die op de lijst staat. Dat is dan bv. 7 euro. Als er dan een deelnemer zegt dat die meegaat, maar op de dag zelf afhaakt, dan is dat 7 euro in het water. Dat is vervelend. Ja, nakomen van beloftes. Eigenlijk gaat dit over het bijbrengen van werkattitudes, die ik er via het project een beetje zou moeten inkrijgen”. (community coach 1)

Een vijfde en laatste uitdaging is gelegen aan externe, moeilijk te controleren factoren (bv., weersomstandigheden, beperkte aanwezigheid van het doelpubliek in de wijk gedurende verlofperiodes). Zo is het bijvoorbeeld merkbaar dat er een lage opkomst is tijdens de zomermaanden. Merkbaar is dat de projecten dan op een lager pitje staan. Het gevaar is dat men na de zomer dan vaak van nul moet herbeginnen met de groep.

b. Bottom-up werk

Een tweede succesfactor lijkt te liggen in de bottom-up werking, welke best omschreven wordt als het afstemmen van de activiteiten op de wensen van de doelpopulatie zelf.

“Ik denk dat we heel veel vragen naar input van de jongeren zelf. (...) Vanaf dat we een groepje hadden van 4 à 6 gasten die elke week kwamen, hebben we gevraagd wat zij eens wouden doen. En dan hebben we hier eens een FIFA-avond georganiseerd. En dat is begonnen met 4 gasten, en op het einde waren er wel 20. We zijn eens naar de cinema gegaan, naar de Blaarmeersen, naar de zee, binnenkort gaan we naar Rozenbroeken, en dat zijn allemaal ideeën van de gasten zelf.” (community coach 2)

Een dergelijk vraaggericht werken opent op die manier de weg naar het aanbod, ook voor groepen die niet of moeilijker bereikt worden met de wekelijkse activiteiten pleintjesvoetbal, zoals meisjes.

“Het jeugdhuis start een afzonderlijke meisjeswerking op, wat ik positief vind. (...). Dit was op vraag van de meisjes zelf, dus ook vraaggestuurd. Dat moet kunnen.” (community coach 1)

c. Positieve coaching en constructieve sfeer

Een derde succesfactor ligt in de stijl en aanpak van de community coach gericht op positieve coaching. Vanuit observaties van de activiteiten, alsook bevraging van diverse wijkpartners komt duidelijk naar voren dat een stijl waarin jongeren gecompimenteerd worden omtrent hun aanwezigheid en niet omwille van prestaties, bij jongeren een openheid kan creëren om connectie te maken, hun verhaal te doen, en mogelijk positief te veranderen.

Zo geeft de medewerker van de bib Nieuw Gent aan dat het project *“veel meer is dan alleen maar voetbal”*. In een persoonlijk gesprek gaf ze aan dat de coaches een luisterend oor bieden voor de kinderen, vertrouwenspersoon zijn, de kinderen ook echt kennen, en oprecht geïnteresseerd zijn in en begaan zijn met de kinderen. Verder gaf ze aan dat de coaches kinderen stabiliteit bieden, en dat kinderen ook echt naar de coaches opkijken.

Een medewerker van het wijkgezondheidscentrum in Nieuw Gent is erg positief over het proces dat de community coach met de gasten aangaat. *“Samen werken, samen spelen, kinderen aanspreken op bepaalde zaken en hen zo dingen bijbrengen, bv. doe je schoenen aan, want je gaat anders in glas trappen.”* Zo verwoordt ze: *“Ik voel de coach echt als een jeugdwerkwijzer, niet als een voetbaltrainer, of een cultureel werker.”* *“Street Wise heeft duidelijk veel meer dan enkel beweegdoelstellingen”,* vervolgt ze, *“en dat heeft zijn effect.”*

Ook een straathoekwerker uit de wijk geeft aan dat hij positieve signalen hoort van de ouders, en meer bepaald over de stijl en manier van aanpak van de community coach. *“Er is echt wel een klik met de kinderen”*.

Dat een open stijl geen evidentie is binnen een heterogene groep van jongeren die het doelpubliek vormen van het project, is een gegeven. Een aantal jongeren vertoont milde tot ernstige gedrags- en emotionele problemen. Het feit dat de werking bestendige relaties heeft weten aan te knopen met de naburige kinder- en jeugdpsychiatrie, en ook daar een aanbod zal voorzien, ligt mede aan het feit dat de community coach erin slaagt om die diversiteit op te pikken, en methodieken en activiteiten af te stemmen rekening houdende met die diversiteit.

“We hebben een zeer goede mix eigenlijk. We hebben een paar gasten die komen bijvoorbeeld uit Fioretti of andere scholen met speciale zorg, en meestal verloopt dat heel goed eigenlijk. Er zijn geen problemen met andere jongeren, maar soms kan dat wel eens botsen. Sommige jongeren verstaan die situatie nog niet zo goed, of weten niet hoe ze op bepaalde jongeren moeten reageren, maar [geeft naam van community coach pilootproject pleintjeswerking] is daar heel sterk in, in zo’n situaties. Die is daar heel kordaat in, ook via zijn vorige job heeft hij daar [met jongeren met emotionele en/of gedragsproblematiek, i.e.] veel ervaring mee.” (community coach 2)

Observaties en gesprekken wijzen ook op het belang van het creëren van een positief-constructieve groepsdynamiek. Naast de wekelijkse activiteiten in de wijk wordt er ook ingezet op groepsactiviteiten om verbondenheid en samenhang te verhogen. Dit gaat tevens gepaard met belangrijke uitdagingen, een aantal waarvan er hierboven reeds aan bod kwamen. Een ervan is tijd. Het vormen van een goede groepssfeer vraagt tijd, en er is al enige evolutie merkbaar doorheen de projecttijd. Een tweede uitdaging is het ontbreken van belangrijke attitudes bij jongeren. Dit maakt dat dergelijke groepsactiviteiten logistiek moeilijk te organiseren zijn. Een hoge nadruk op laagdrempeligheid en flexibiliteit in combinatie met het ontbreken van een vaste locatie en organisatorische regels lijkt dit in de hand te werken.

“Wat wij heel belangrijk vinden bij al onze projecten is dat er een goede sfeer hangt, en soms is dat zeker het geval: een heel goede en veilige sfeer waar iedereen zich veilig voelt eigenlijk. (...) ... en dat is nog zo wat een cultuur die we er proberen in te krijgen van ‘Kijk gasten, we zijn één groep. Je moet niet allemaal vrienden zijn, maar je moet wel respect hebben voor elkaar.’ We zijn één ploeg eigenlijk.”

Daar moet het op neerkomen he. Ondersteun elkaar. Niet uitlachen. Dat soort zaken moet er nog wat meer inkomen. Maar dat begint wel stilletjes aan te komen. De vaste groep heeft daar geen problemen mee, maar zeker als er zo wat nieuwe gasten komen die wat ouder of groter zijn, dan zijn die jongere zo wat geïntimideerd. Dat is iets waar we nog wat werk aan hebben. (...)’ (community coach 2)

“Wat ik nu al bijna een jaar aan het doen ben, is al die gasten gaan zoeken en die activiteit op een locatie steken waar zij zitten. Maar eigenlijk zouden de gasten de attitude moeten kweken om op een bepaald uur naar een bepaalde plaats te komen. Maar zolang ik geen vaste plaats heb, kan ik niet werken aan die attitude. (...). Ik ben naar Milwall gegaan en ze hebben daar een sporthal waarover ze kunnen beschikken. Die gasten kwamen daar toe, zetten hun rugzak in een apart lokaal, en moesten inchecken. Dus voornaam, achternaam, aan de receptie. Het is een zware wijk, he. Sporthal achter slot en grendel. Maar die gasten moesten naar daar komen en zichzelf aanmelden. Je vraagt die gasten op uw grondgebied, waardoor je ook ergens... We doen dat nu met Hou en Trouw Zwijnaarde ook. Je vraagt ze op uw grondgebied waardoor je ook ergens het mandaat hebt om de lijntjes uit te zetten. Nu zitten zij in het park, en ik kom infiltreren, he.” (community coach 1)

Het een kan het andere ook versterken. Vanuit individuele connectie kunnen jongeren doorgroeien in een traject naar meer persoonlijke ontwikkeling, en verantwoordelijkheid binnen de werking of andere projecten (zie verder, niveau 3). Betrokkenheid van sterke jongeren in de wijk is positief bekrachtigend voor anderen om mee te participeren, en eventueel te groeien naar hun voorbeeld.

“Ik probeer [geeft naam van een jongere, i.e.] nu al te motiveren om volgend jaar zijn stage sociaal werk bij ons te komen doen, want dat is een figuur uit de wijk die ik heel graag bij mij op mijn plein zou hebben. Omdat dat een enthousiaste gast is, dat hij het profiel ervoor heeft, zijnde niet een Belg van middenklasse, en de gasten uit de wijk nu al naar hem opkijken.” (community coach 1)

“Ik heb ooit [geeft naam stagiair, i.e.] gehad als stagiair. Dat is een jongen met een Marokkaanse achtergrond. Ik had die eens een paar keer met mij op mijn plein, en die gasten zijn daar volledig anders tegenover, he. Dat schrikt minder af, en brengt wat meer verbondenheid met zich mee. Nu zitten we een jaar verder, en de gasten kennen me hier nu ook al.” (community coach 1)

d. Het merk KAA Gent

Een belangrijke succesfactor voor participatie is voor sommige jongeren de aantrekkingskracht van KAA Gent. De KAA Gent Foundation is reeds zeer gekend in de wijk. Voor sommige jongeren is echter ook de identificatie met de club, KAA Gent, een pluspunt voor participatie.

“Voor sommige gasten, niet voor iedereen, is het logo van KAA Gent betekenisvol. Dat betekent goede trainingen, en zo een beetje misschien een ander niveau. Of ze zijn supporter van de club en ze weten ook dat aan de hand van het aantal keer dat je aanwezig bent, dat je een kledingstuk krijgt. Het begint met kousen, en dat wordt een broekje, en dan een truitje, en op het einde dan een volledige tenue. (...) En dan vragen gasten, ‘Wat is dat hier, waarom kreeg hij een T-shirt, hoeveel keer moet ik daarvoor komen?’” (community coach 2)

Toeleiding naar bestaand aanbod

Indicator	Nov 2018 – Dec 2018	Jan 2019 – Juni 2019	Juli 2019 – Aug 2019	Sept 2019 – Dec 2019
De CC leidt minstens 10 jongeren per maand toe naar het bestaande aanbod	1 (HT Zwijnaarde)	2 (Plantrekkerij, KAA Gent Referee Academy)		19 (HT Zwijnaarde, Buffalo League (buddy))

Tabel 3. Evolutie van de toeleiding van de community coach (CC) van jongeren naar het bestaand aanbod. De projecttijd is opgesplitst in 4 tijdsperiodes: november 2018 – december 2018 (beginperiode), januari 2019 – juni 2019 (middenperiode), juli 2019 – augustus 2019 (vakantieperiode) en september 2019 tot en met december 2019 (eindperiode).

Tabel 3 bevat de kwantitatieve gegevens overheen de periode van het project die de effectieve toeleiding naar bestaande werkingen toont. Er is een belangrijke **positieve evolutie** merkbaar doorheen de projectperiode, waarbij het aantal deelnemers dat toegeleid wordt gestaag toeneemt met de tijd. Er zijn **twee belangrijke kanttekeningen** te maken bij de cijfers. Ten eerste, tonen de cijfers wellicht een grote onderschatting. Veel is afhankelijk van hoe 'toeleiding' wordt gedefinieerd. Met zekerheid kan gesteld worden dat veel jongeren via het Pilootproject Pleintjesvoetbal in contact gebracht worden met het bestaand aanbod in de wijk (bv. Jeugdhuis Nieuw Gent, Campus Atelier, enz.). Hierbij kan verwezen worden naar de organisatie van gezamenlijke evenementen tussen de coaches van het Pilootproject Pleintjesvoetbal en wijkpartners (bv. stil voetbal met de Plantrekkerij (Jeugdparlement), maandelijks voetbaltornooi met Jeugdhuis Nieuw Gent, Check-it-out met diverse wijkpartners, samenwerking met HT Zwijnaarde dat leidt tot bijkomend aanbod in de wijk op vrijdag, enz.). Deze aantallen zijn moeilijk te kwantificeren. Tenzij een jongere een zichtbaar en bestendig engagement aangaat met een van de wijkpartners of -organisaties (bv. in geval van aansluiten bij een club) is het sporadisch deelnemen aan het bestaand aanbod moeilijk bij te houden.

Desalniettemin is een sporadische deelname een belangrijke stap, en voor sommigen een grote verandering ten opzichte van eerder gedrag (bv. geen enkel engagement en 'hangen' in de buurt). Ten tweede is het vooropstellen van een standaard toeleiden van 10 jongeren per maand eerder arbitrair te noemen. In het licht van de noodzakelijke groei in het vormen van een vaste kern en groep deelnemers (zie boven) kan het cijfer in een beginperiode van het project wellicht onrealistisch genoemd worden. Aanbieders merken op dat een dergelijke standaard zelfs hoog is, in geval het project reeds vele jaren en bestendig en gedragen zou lopen in de wijk, tenzij een brede omschrijving van de indicator wordt gehanteerd.

Bevraging bij de diverse betrokkenen aan het project leveren inzichten in wat **toeleiding kan faciliteren en ook hinderen**.

Een faciliterende factor is de bekendheid van de KAA Gent Foundation in de wijk. Deze bekendheid wordt aanzien als een sterkte voor het welslagen van het Pilootproject Pleintjesvoetbal op zich, in de eerste plaats voor het aantrekken van de doelgroep. Bekendheid met bestaande activiteiten van de werking in de wijk lijkt in die zin de drempel te verlagen voor participatie binnen het pilootproject. Naast de bekendheid, lijkt ook de zichtbaarheid van de werking in de wijk (bv. met het wijkhuis Bij Pino) een belangrijke factor. Naast de mogelijke circulaire toeleiding binnen de eigen werking, lijkt bekendheid met de sociaal-sportieve werking van KAA Gent Foundation ook de onderlinge toeleiding tussen het Pilootproject Pleintjesvoetbal en ander bestaand aanbod makkelijker mogelijk te maken. Dat het andere aanbod ook vertrouwd aanvoelt is hierin een wederzijds versterkende factor.

“Als ik met bewoners praat, dan heb ik nog nooit het woord Street Wise gehoord, maar wel [noemt naam van community coaches en coördinator KAA Gent Foundation, i.e.]. Mensen in de wijk zijn heel hard gehecht aan gezichten (...) men linkt dat [de activiteiten binnen Street Wise, i.e.] wel aan de KAA Gent Foundation, en dat is wel heel zichtbaar en gekend.” (wijkregisseur Nieuw-Gent Steenakker)

“Men lijkt alles op één hoop te gooien, mensen in de buurt ook (...) de Buffalo League of Street Wise, dat is KAA Gent.” (algemeen coördinator KAA Gent Foundation)

“(...) je moet eens kijken wat er de afgelopen 5 jaar allemaal niet bijgekomen en uitgegroeid is voor de KAA Gent Foundation, en welke projecten er nog allemaal zijn bijgekomen, en dat hangt inderdaad zo allemaal met draadjes aan elkaar, en dat is allemaal een beetje verbonden. Sommige iets minder of te weinig zelfs, maar er zijn een aantal partners in de wijk die elkaar heel hard gevonden hebben en inderdaad, Bij Pino centraal in de wijk. Die plek is ook wel belangrijk.” (wijkregisseur Nieuw-Gent Steenakker)

“Toen we 5 jaar geleden gestart zijn met ons eerste aanbod [in de wijk Nieuw-Gent Steenakker, i.e.] dan was er buiten HT Zwijnaarde, en het Leebeekje eigenlijk ook wel nog, weinig voor kinderen en jongeren. En ik heb ook wel het gevoel dat mensen dat heel hard waarderen dat we er nu al een paar jaar zijn, en dat we er ook nog altijd zijn, en dat we niet zo een organisatie zijn die even komen experimenteren, en er dan een jaar of 2 à 3 zijn, plots weg zijn. Ze hebben gezien dat we gestart zijn met iets, en dat het eigenlijk alleen maar sterker geworden is. En doordat je die kinderen ook al vanuit Buffalo League als kleutertje of jong gastje binnen krijgt, is er ook al wat vertrouwen, heb ik het gevoel.

(...). Maar nu dat we ook een samenwerking aangegaan zijn met HT Zwijnaarde op vrijdag, maakt dat er nog een extra link is. Ik denk dat er wel wat kinderen rondlopen op HT die het project 'Elk Talent Telt' kennen, die zo een logo van de Foundation wel al gezien hebben of een link met KAA Gent, die dat ergens wel vatten. Maar nu is er daar ook fysiek iemand van ons die daar werkt voor de kinderen en jongeren die niet meer kunnen aansluiten. Goed, dan zijn er ook gasten uit de wijk. En met figuren zoals (...) [noemt medewerker binnen HT Zwijnaarde, i.e.], waar gasten sowieso al veel vertrouwen in hebben, alé, dat we daarmee gaan samenwerken, dat werkt langs meerdere kanten.” (coördinator sociaal sportieve projecten KAA Gent Foundation)

Een tweede faciliterende factor voor toeleiding is de complementariteit in werking tussen het Pilootproject Pleintjesvoetbal en het bestaand aanbod in de wijk. Jongeren die uit de boot vallen in de ene werking, kunnen op die manier vaak terecht in de andere werking. De redenen hiervoor hebben vaak te maken met de heterogeniteit van de doelgroep: jongens – meisjes, diverse leeftijden, diverse interesses, diverse ambities, enz. De redenen kunnen ook meer praktisch van aard zijn (bv., timing van de activiteiten, meer vraag dan aanbod, financiële drempels, enz.).

“Met HT heb ik al een samenwerking om hun wachtlijstprobleem op te lossen.” (community coach 1)

“In Nieuw Gent hebben we al een groter netwerk dan in andere wijken, he, dus dat heeft wel meegespeeld in de opbouw van Street Wise. (...). We hebben het jeugdhuis, met vzw Jong hebben we nog contact gehad af en toe, Bij Pino is een heel belangrijke, HT Zwijnaarde is superbelangrijk, die gasten van Campus Atelier waarmee we hier heel dat pleintje hebben opgebouwd, en waar wij elke vrijdag naartoe gingen om een community activiteit mee te doen.” (community coach 1)

Er worden ook factoren vermeld die toeleiding naar bestaand aanbod kunnen hinderen. Diverse bevrageden geven hierbij het beperkte aanbod in de wijk aan. Niet alleen blijkt er weinig aanbod te zijn, ook blijkt het gebrek aan laagdrempeligheid bij sommige initiatieven binnen het bestaande aanbod een belangrijke barrière voor jongeren te zijn. Bij gebrek aan aanbod, lijken community coaches zelf pogingen te ondernemen om aanbod te creëren, maar acties daartoe lijken maar moeilijk van de grond te komen.

“Flow de Gand is een vergelijkbaar verhaal. We doen een vergadering in het jeugdhuis omdat zij een locatie hebben voor de jeugd. Dus dat lijkt mij dan de aangewezen plaats om dat daar te gaan organiseren.

Dus we zitten samen, en het besluit was dat de gasten eens gingen worden meegenomen op toer door de wijk om te tonen waar er bankjes staan, waar je kan over springen, enz. Ik vraag daar nog eens achter, maar men heeft niks meer gehoord van die gasten. Moet ik dan weer gaan bellen om overleg te starten? (...) Het is een beetje de omgekeerde beweging die ik aanvoel. Wat voor mij beu is, is dat ik mensen moet doorverwijzen naar een aanbod, maar er is geen aanbod, dus ik moet een aanbod creëren en dan bots ik daarop.” (community coach 1)

“Ik heb nu gezien dat er een muziekschool is, naast Sint-Jozef. Maar dat is ook niet echt laagdrempelig, denk ik. Maar ja, het moet allemaal gratis zijn, he. Je mag er geen materiaal voor moeten aankopen, want anders zeggen mama en papa nee, he. Naar HT kan ik nog doorverwijzen, omdat zij met een UIT-PAS werken.” (community coach 1)

Een contextfactor die wordt beschreven als eigen aan de wijk Nieuw-Gent Steenakker en die toeleiding moeilijk maakt, is de idee dat Nieuw Gent eerder een transitwijk is, waarbij er veel verloop is van bewoners en professionelen, wat de uitbouw en toeleiding sterk kan bemoeilijken.

“(...) de perceptie leeft dat Nieuw Gent zo een beetje een transitwijk is, en datzelfde gevoel heb je ook bij de organisaties. Er is weinig stabiliteit in de wijk, en dat is niet evident. De mensen voelen dat, en dat is niet evident om op verder te bouwen. Ook bij partnerorganisaties, er zijn altijd veel nieuwe gezichten, en dat maakt het allemaal niet zo simpel.” (algemeen coördinator KAA Gent Foundation)

Niveau 2: community activiteiten

Versterken van de sociale cohesie

Indicator	Nov 2018 – Dec 2018	Jan 2019 – Juni 2019	Juli 2019 – Aug 2019	Sept 2019 – Dec 2019
CC versterkt het wederzijds begrip tussen de jongeren en andere bewoners van de wijk door samen activiteiten uit te werken en er samen aan deel te nemen	3 activiteiten (Winterfeest, Halloweenfeest, Kledijverdeling kwetsbare wijkbewoners)	Samenwerking met Campus Atelier, opbouw voetbalpleintjes Rerum Novarumplein (wekelijks), zomerfeest		Nauwere samenwerking met HT Zwijnaarde (wekelijks op vrijdag), Jeugdhuis (maandelijks) en Plantrekkerij (fluovoetbal), vrijetijdsmarkt Check-it-out, winterfeest

Tabel 4. Evolutie van de organisatie van community activiteiten. De projecttijd is opgesplitst in 4 tijdsperiodes: november 2018 – december 2018 (beginperiode), januari 2019 – juni 2019 (middenperiode), juli 2019 – augustus 2019 (vakantieperiode) en september 2019 tot en met december 2019 (eindperiode).

Uit tabel 4 en uit de vermelde ervaringen van community coaches en wijkpartners blijkt een moeizaam uitwerken van gezamenlijke activiteiten met buurtbewoners. Activiteiten die werden opgezet kennen telkens een lage opkomst.

Een aantal **buurtbewoners** lijkt zelf te moeten wennen aan de organisatie van wijkactiviteiten. Terwijl in het begin soms ontevredenheid bij enkele bewoners werd opgemerkt omwille van de geluidsoverlast, zwerfvuil en/of materieel (vandalisme) en verbaal geweld, lijken de meesten nu toch vooral het positieve in te zien van de werking.

“(…) er waren twee mensen uit de buurt samen aan het wandelen tijdens de officiële opening van het pleintje naast Bij Pino. Ze kwamen naast mij staan, want ik had mijn kledij aan, en ze begonnen uit het niets tegen mij dat het toch iets positief is dat dit pleintje daar lag en die jonge gasten, het is toch beter dan dat ze daar drugs aan het verkopen zijn. (...). Ik vind dat er ook wel veel mensen zijn die zowel wat aan het keren zijn want daar wonen wel veel mensen rond dat voetbalpleintje en eigenlijk zijn ze wel een beetje tot de vaststelling gekomen dat de klachten beperkt zijn of te beperken zijn tot een vijftal mensen en dat er veel meer mensen zijn die ons kennen via Bij Pino, of de Buffalo League of de Dance Academy of de kleuterwerking die dat gewoon positief vinden. Al die ouders, ik denk dat die daar heel tevreden over zijn dat er nu iets is voor hun zoon of dochter.” (coördinator sociaal sportieve projecten KAA Gent Foundation)

Zo vertellen buurtbewoners in het wijkhuis Bij Pino tijdens een van de observaties dat *“geluidsoverlast door de activiteiten nu wel meevalt”*. Ze voegen eraan toe: *“In de zomer is het wel erg geweest, tot ‘s avonds laat op het pleintje aan de kerk. Dat is vervelend voor oudere mensen uit de buurt die op tijd willen gaan slapen.”*

Het zou goed zijn mocht het doel en de werking van het Pilotproject Pleintjesvoetbal meer bekend raken onder buurtbewoners. Maar dit is niet eenvoudig te verwezenlijken, en wel door de doelgroep van het pilotproject zelf. In het pilotproject treft men vaak alleen de jongeren, en niet de ouders die in belangrijke mate kunnen wegen op de buurtperceptie.

De bevrageden zijn het erover eens dat community building tijd vraagt, en dat men eerst moet inzetten op een voldoende engagement van jongeren in de activiteiten zelf, en de zichtbaarheid van de werking (niveau 1). Dit punt komt verder uitgebreider aan bod bij ‘uitbouw en uitrol’.

Uitbouw van een netwerk en samenwerking met wijkpartners

Indicator	Nov 2018 – Jan 2018	Feb 2019 – Juni 2019	Juli 2019 -Aug 2019	Sept 2019 – Dec 2019
CC werkt mee aan de uitbouw van een netwerk ifv de doelgroep binnen de wijk en gaat op zoek naar partnerschappen in de wijk om zijn/haar werking te versterken	- Contacten gelegd (o.a. Netwerk Brede School-Jeugd Nieuw Gent, OCMW Gent)	- Samenwerking met Campus Atelier, Jeugdhuis Nieuw Gent (Formaat vzw), Circusplaneet vzw - Realisaties: buitenspeeldag, opening “nieuw pleintje” Rerum Novarumplein - Gewerkt aan: installeren boks (Kubat/Rachid), Flow de Gand - Inzet in Netwerk Brede School-Jeugd Nieuw Gent, Wijkactieteam Nieuw Gent	- Idem	- Idem - Trekker netwerk-overleg Brede School voor secundair onderwijs - Mogelijke opstart boksclub - Samenwerking HT Zwijnaarde (vrijdagavond) - Aankomende opstart tweewekelijks middaangebod Styrka Sint Jozef

Tabel 5. Evolutie van het aangaan van en de uitbouw van partnerschappen in de wijk waaraan de community coach (CC) meewerkt, of de welke door hem geïnitieerd werden. De projecttijd is opgesplitst in 4 tijdsperiodes: november 2018 – december 2018 (beginperiode), februari 2019 – juni 2019 (middenperiode), juli 2019 – augustus 2019 (vakantieperiode) en september 2019 tot en met december 2020 (eindperiode).

Indicator	Nov 2018 – Dec 2018	Jan 2019 – Juni 2019	Juli 2019 – Aug 2019	Sept 2019 – Dec 2019
CC werkt nauw samen met wijkpartners en deze tonen engagement in ondersteunen project	- Kennismaking met diverse wijkpartners (o.a. OCMW, Straat-hoekwerk, Fioretti, Sint-Jozef, Formaat, Move 9000, Campus Atelier, HT Zwijnaarde, Circusplaneet, Sportdienst)	- Goede contacten met aantal wijkpartners (o.a., Fioretti, Sint-Jozef, Campus Atelier, HT Zwijnaarde, Circusplaneet)	- Idem	- Idem en trekker in netwerkoverleg Brede School voor secundair onderwijs

Tabel 6. Evolutie van de samenwerking met wijkpartners waaraan de community coach (CC) meewerkt. De projecttijd is opgesplitst in 4 tijdsperiodes: november 2018 – december 2018 (beginperiode), januari 2019 – juni 2019 (middenperiode), juli 2019 – augustus 2019 (vakantieperiode) en september 2019 tot en met december 2019 (eindperiode).

Uit tabellen 5 en 6 en uit de ervaringen van betrokkenen blijkt een duidelijke contactname vanuit het project naar diverse organisaties en werkingen in de buurt. Dat er op noden uit de buurt gepoogd wordt om een **gezamenlijk antwoord** te formuleren blijkt uit diverse samenwerkingsinitiatieven. Voorbeelden zijn de opening van het nieuwe voetbalplein samen met Campus Atelier, de organisatie van het maandelijks voetbaltornooi met het jeugdhuis uit de wijk en het wekelijks aanbod op vrijdagmiddag in samenwerking met HT Zwijnaarde.

Ook partners in de wijk kijken positief naar het project en de samenwerkingen. Zo wordt gesteld dat *“het project echt ingebed is in de wijk”*, dat het *“niet losstaat van de rest, omdat er ook duidelijk een deelname is aan het netwerkoverleg”*. Vanuit het Wijkgezondheidscentrum wordt er doorverwezen naar het project. Ook is het zichtbaar voor een van de partners dat het project de toegang faciliteert naar andere organisaties, zoals het jeugdhuis, en LARF (i.e., theaterhuis in Gent voor kinderen en jongeren).

Ondanks de positieve intenties en stemmen, lijkt de uitbouw van partnerschappen en samenwerking **niet makkelijk te realiseren**. Diverse redenen worden hiervoor aangehaald. Ten eerste is er een gebrek **aan infrastructuur** die alle organisaties meer zichtbaar kan verbinden, en die toelaat om verschillende initiatieven in de wijk dichter bij elkaar te brengen.

“(…) zoals we nu bij Check-it-out één keer op een jaar gedaan hebben, woensdagmiddag of een avond. Dan is die gemeenschap centraal rond die plek bezig. Of veel vertegenwoordigers van allerlei segmenten vanuit die gemeenschap zijn daar aan de slag, omkaderd door een aantal professionals, sterke figuren die dan bruggen kunnen gaan bouwen. En dan ben je aan sociale cohesie bezig, ben je aan community building aan het doen.” (algemeen coördinator KAA Gent Foundation)

Ten tweede, is het makkelijker om samenwerking te realiseren ingeval er **structureel** een goede **omkadering** is die doorverwijzing van jongeren faciliteert. Zo haalt de community coach aan dat er een makkelijkere doorverwijzing is naar organisaties die werken met de UIT-PAS, een spaarkaart die toelaat om punten te sparen en voordeel te halen voor uitstappen in de regio, waarbij er specifieke kortingen gelden voor mensen met minder financiële middelen. Een aanzienlijk aantal organisaties ontbreken laagdrempeligheid en bieden geen gratis vrijetijdsaanbod aan, waardoor een groot deel van de doelgroep ontmoedigd wordt hieraan te participeren. Ten derde, is er een tekort aan aanbod in de wijk, dat voor een groot deel teruggebracht wordt tot het statuut van **projectwerk** op zich. Vaak ziet men goede werkingen die na een jaar of een aantal jaren dienen te vertrekken uit de wijk omwille van het beëindigen van subsidies of tekort aan financiële middelen. Ten vierde kunnen **tegenstrijdige meningen** (bv., rond de inrichting van infrastructuur en benut van (groene) ruimte) en een (tijdelijk) onvermogen tot consensus samenwerking en complementariteit hinderen. Ook de administratieve last en de tijd die overleg rond beslissingen en consensus vragen zijn vaak hinderlijk.

Signaalfunctie

Indicator	Nov 2018 – Dec 2018	Jan 2019 – Juni 2019	Juli 2019 – Aug 2019	Sept 2019 – Dec 2019
CC vangt signalen op met betrekking tot de doelgroep en geeft deze door aan wijkpartners en/of bevoegde diensten	- Eerste bijeenkomst Wijkactieteam (buurtactoren lokaal welzijnsbeleid)	- Tweede bijeenkomst Wijkactieteam	- Derde bijeenkomst Wijkactieteam	- Deel van officieuze whatsapp groep ikv signaalfunctie (organisaties: bewoner/ervaringsdeskundige, samen 1 plan, KAA Gent Foundation, opvoedingswinkel, sociaal regisseur, campus atelier, HT Zwijnaarde)

Tabel 7. Evolutie van de bijeenkomsten en/of initiatieven rond signaalfunctie waaraan de community coach (CC) meewerkt. De projecttijd is opgesplitst in 4 tijdperiodes: november 2018 – december 2018 (beginperiode), januari 2019 – juni 2019 (middenperiode), juli 2019 – augustus 2019 (vakantieperiode) en september 2019 tot en met december 2019 (eindperiode).

Uit de tabel blijkt een evolutie van louter bijeenkomsten rond het thema van welzijnsnoden in de wijk tot de start met nieuwe initiatieven, met name een instrument om doorverwijzing te faciliteren. Twee zaken dienen opgemerkt te worden. Ten eerste is het merkbaar dat het opvangen van signalen rond welzijnsvragen bij de doelgroep een netwerk aan diverse actoren vraagt, eerder dan de acties van een individuele actor. Indien een dergelijk netwerk ontbreekt, dan is er het gevaar dat er geen gevolg gegeven wordt aan de opvang van signalen door een actor.

“Ik heb een signaalfunctie, maar ik kan met die signaalfunctie nergens naartoe. Waarom niet? Omdat er niet veel jeugdwelzijnsaanbod is hier in Nieuw Gent.” (community coach 1)

Bijkomend is een netwerk aan actoren nodig om de doelgroep en vooral ook diens omgeving te sensibiliseren rond eventuele problematiek. Duidelijk is dat gewerkt wordt met een doelgroep met vaak hoge, complexe zorgnoden in een niet steeds stimulerende omgeving, waar met de nodige tact dient mee te worden omgegaan. Het is dus nodig dat alle actoren goed op de hoogte zijn van gevoeligheden en een passend antwoord hierop kunnen bieden, elk vanuit hun eigen rol. Professionele ondersteuning van mensen of organisaties met expertise in psychologisch-pedagogische hulpverlening voor wijkactoren zelf lijkt hierbij nodig.

“Iets waar wij heel vaak op botsen in onze projecten dat zijn heel pijnlijke gezinssituaties of situaties waarin die kinderen opgroeien en voor ons is dat heel moeilijk. (...) Als je geconfronteerd wordt met een situatie van een kind waar dat er misbruik is bijvoorbeeld of waarbij er druggebruik is, dan kan je niet zomaar een stap zetten want ouders moeten altijd betrokken worden in dat proces. Die kinderen zijn minderjarig dus je kan niet zomaar zeggen van ‘Ah, dat is een kind met een problematische situatie dus we gaan een jeugdwerker koppelen en die moet het allemaal oplossen.’ Nee, dat is het begin van alles want dan moet er een traject opgestart worden met dat gezin. (...) Dat is allemaal zeer delicaat en in dat opzicht zijn we wel blij. We hebben die signalen al een paar keer aangegeven, dat er zo toch al interviews worden georganiseerd waar onze mensen al met hun vragen terecht kunnen van ‘We hebben iemand bij wie we blijven discussiëren. Moeten we nu zelf de stap zetten naar een vertrouwenscentrum, of moeten we dat nog niet doen?’ En nu kunnen we wel eens terecht op regelmatige tijdstippen bij een expert, gefaciliteerd door de stad. Dan komt er al wat expertise de wijk binnen.” (algemeen coördinator KAA Gent Foundation)

Laagdrempeligheid wordt gezien als een belangrijke voorwaardelijke factor om signalen op te pikken. Echter, actoren dienen te beschikken over een afdoende ondersteunend netwerk om te reageren op deze signalen.

“Ik denk dat het niet belangrijk genoeg kan zijn dat er ook mensen zijn op het veld waar het heel laagdrempelig is. (...) Er zijn veel voetclubs waar de drempel heel hoog is om te beginnen spelen, en bij ons maken we die echt zo laag als dat het kan zodat je er alleen maar over kan struikelen. (...) Je moet ook oppassen wat je doet, want je kan dingen kapotmaken.” (wijkpartner)

Ten tweede, is het merkbaar dat het enige tijd vraagt om de nodige structuur voor een optimale signaalfunctie uit de grond te stampen. Duidelijk is dat dit een eigen aanpak vergt in de wijk, waarbij het doel is om een ‘aankpak op maat’ te ontwikkelen, waarin elke welzijnsorganisatie plaats krijgt.

“Op de intervisie zitten zowel de brede instapactoren, het CLB, het OCMW en dan een aantal jeugdorganisaties. (...) Het gaat vooral over uw case bespreken, de jeugdwerkers een beetje versterken, en uiteindelijk willen we graag komen, en dat is dan het volgende moment, totdat er hopelijk iets gedaan wordt waarbij dat we kijken van ‘Hoe kunnen we nu tussen die brede instapactoren en de jeugdorganisaties op de wijk een oplossing op maat vinden?’ En dat kan inderdaad zijn dat ‘Samen één plan’ zegt van ‘Ok, wij engageren ons om op die activiteiten aanwezig te zijn aan de zijlijn en als contactpersoon voor dat welzijnsluik op te treden’. Voor Formaat kan dat een andere piste zijn. We gaan eigenlijk echt kijken op maat van de organisatie van ‘Hoe kunnen we dat welzijn nu meer binnenbrengen bij de jeugdorganisaties?’” (sociaal regisseur Dienst Welzijn en Gelijke Kansen Stad Gent)

Dat de KAA Gent Foundation doelt op een bestendige en duurzame aankpak in de wijk blijkt ook uit de driemaandelijks opvolging en intensieve rapportage naar de sociaal regisseur binnen Nieuw Gent.

Indicator	Nov 2018 – Dec 2019	Jan 2019 – Juni 2019	Juli 2019 – Aug 2019	Sept 2019 – Dec 2019
Driemaandelijks contact met sociaal regisseur Nieuw Gent	- ok	- ok	- ok	- ok

Tabel 8. Weergave van driemaandelijks contactmomenten met tussen het bestuur van de KAA Gent Foundation en de sociaal regisseur van de wijk Nieuw Gent. De projecttijd is opgesplitst in 4 tijdsperiodes: november 2018 – december 2018 (beginperiode), januari 2019 – juni 2019 (middenperiode), juli 2019 – augustus 2019 (vakantieperiode) en september 2019 tot december 2020 (eindperiode).

Niveau 3: van deelnemer tot coach

Een laatste niveau in de #COBW methodiek is het toekennen van verantwoordelijkheid en een rol aan deelnemers, in een traject naar competentie-opbouw en persoonlijke ontwikkeling. Dit niveau is ontegensprekelijk verbonden met vooruitgang op de voorgaande niveaus, hetgeen tijd vergt. Dit punt komt verder uitgebreider aan bod bij 'uitbouw en uitrol'. Uit tabel 3 blijkt wel dat binnen een korte projecttijd de werking vanuit voetbal in de wijk 2 jongeren ertoe heeft gebracht door te stromen naar de opname van meer verantwoordelijkheid en meer engagement (Buffalo League en KAA Gent Referee Academy, twee projecten van de KAA Gent Foundation).

Uitbouw en uitrol

Indicator	Nov 2018 – Dec 2019	Jan 2019 – Juni 2019	Juli 2019 – Aug 2019	Sept 2019 – Dec 2019
Contacten met buitenlandse projecten	- Milwall Community Trust - Chelsea FC Foundation - Congres European Football for Development Network (EFDN)	- EFDN - Welcome Through Football - Werder Bremen	- Staff Exchange Feyenoord Foundation (Rotterdam)	-

Tabel 10. Aantal werkbezoeken aan buitenlandse initiatieven. De projecttijd is opgesplitst in 4 tijdsperiodes: november 2018 – december 2019 (beginperiode), januari 2019 – juni 2019 (middenperiode), juli 2019 – augustus 2019 (vakantieperiode) en september 2019 tot en met december 2019 (eindperiode).

Een vergelijking werd gemaakt tussen de werking van deze buitenlandse initiatieven op een aantal pijlers, zoals het aantal wijken waar activiteiten worden georganiseerd, budget, aantal coaches, aantal deelnemers, datum van opstart, enz.

	Millwall FC	Chelsea FC	Werder Bremen
Wijken	4	5	5
Locaties	15	15	5+1
Sessies (wekelijks)	19	29	11
FTE's	2	2,5	2
Budget	€ 133.301	€ 222.168	€ 120.000
Coaches	13	19	14
Vrijwilligers	23	32	6
% Eigen opgeleide coaches (vrijwilligers)	85%	75%	+/- 50%
Eigen opleiding	JA	JA	JA
Vergoeding coaches (vrijwilligers)	10 €/u	11,3 €/u	10-15€/u
Regelmatige deelnemers	463	527	121
Deelnemers die jaarlijks terugkomen	323	407	Geen info
Jaar opstart	2007	2007	2013
Aanbod	6– 25	11– 25	7-19

Tabel 11. Vergelijking buitenlandse initiatieven op een aantal pijlers.

Diverse bevrageden geven aan dat ‘**tijd**’ een belangrijke variabele is die mee in rekening moet worden genomen bij de uitbouw en uitrol van community werking in kwetsbare wijken, zoals Nieuw Gent-Steenakker. Een bezoek aan diverse buitenlandse initiatieven gaf aan dat een succesvolle werking steunt op een aantal parameters (zoals infrastructuur, budget, personeelsinzet) die tijd nodig hebben om verwezenlijkt te worden. Zo ook halen bevrageden aan dat het pilootproject ook langere tijd nodig heeft vooraleer uitkomsten worden bereikt: dit geldt voor de participatie van een voldoende grote groep jongeren, en zeker voor uitkomsten op het niveau van community building en competentieverhoging bij deelnemers. Meer nog, dit vroeger trachten te verwezenlijken kan zelfs nefaste gevolgen hebben, en lijkt niet realistisch op zich. Een wijkpartner verwoordt het als volgt:

“Ik denk dat het een belangrijke valkuil is voor het project of voor de buurt in het algemeen dat er te snel onrealistisch wordt verwacht dat dit een zeer specifiek resultaat opwekt. (...). Jullie [KAA Gent Foundation, i.e.] zijn gaan kijken in Engeland naar werkingen. Dat zijn werkingen die hun evenwicht al gevonden hebben, die waarschijnlijk al langere tijd bezig zijn. Die hebben hun evenwicht gevonden. Die worden niet meer groter. Die doen verder gelijk dat ze bezig zijn. (...) Ondertussen moet er vertrouwen zijn want als we naar dat evenwicht willen, moeten we stappen zetten, en dat gaat gewoon supertraag. Dat gaat puur om vertrouwen winnen en dat is iets dat megalang duurt.”

Diverse bevrageden benadrukken het belang van empowerment en activatie van de doelgroep zelf. Zo wordt gesteld dat het project geen extern opgelegd gegeven mag zijn, maar juist de doelgroep zelf in staat moet stellen om het heft in eigen handen te nemen.

“We hadden de idee dat we met dat participatieproject [de Dance Academy, i.e.] na 3 jaar de eerste danscoaches uit de wijk wouden hebben. Met dan het idee dat 3 jaar later die danscoaches de organisatie al een stukje over nemen en 3 jaar daarna is het een dansschooltje voor en van de kinderen uit Nieuw Gent en dan zetten wij een stap terug. Dat was niet realistisch op die korte termijn, maar we willen als organisaties veel meer vanuit die bril naar de wijk kijken, want dan laat je iets achter, en bouw je iets op. Dan bouw je iets op waar die mensen mee eigenaar van zijn, en waar ze ook trots op zijn en waardoor ze ook in die wijk gaan blijven.” (coördinator sociaal sportieve projecten KAA Gent Foundation)

Dat dit geen makkelijk te bereiken streven is en soms kan leiden tot verkeerde percepties, wordt bevestigd door een wijkpartner van een welzijnsorganisatie in de wijk.

Deze stelt dat ‘het loslaten van een doelgroep’ niet te vroeg mag gebeuren. Zo wordt gesteld dat je niet kan verwachten dat je iets opbouwt, en dan jaren later kan denken dat iemand anders dit in de wijk zal gaan overnemen. Het risico is op die manier dat een al erg kwetsbare doelgroep in de kou komt te staan.

De bevrageden geven ook aan dat er belangrijke contextuele factoren zijn – extern aan het project op zich – die uitbouw en uitrol kunnen hinderen. Daar een hoofd tegen bieden, is een belangrijke uitdaging om succesvolle en duurzame implementatie van community werking bij kwetsbare doelgroepen te realiseren. Ten eerste moeten publieke ruimtes zo ingericht worden dat ze laagdrempelige vrijetijdsbesteding en verbinding mogelijk maken. Vele ruimtes krijgen echter een andere bestemming, of worden op zo’n manier ingericht dat deze een inclusieve samenleving en vrije tijdsaanbod niet in de hand werken.

“Bijkomende voetbalvelden in de komende jaren, waar ga je ze leggen? We weten dat het Storyplein bijna de laatste plek is in Gent waar je laagdrempelig kan shotten. (...) Het is belangrijk dat jullie [aanbieders van laagdrempelige sport en vrijetijd, i.e.] je stem luid laten horen rond de noodzaak van laagdrempelige sport op stedenbouw. (...) We moeten dat een beetje beseffen vanuit de stad dat het bijna niet meer mogelijk is. Overal staan er hekkens. Je moet in een club zitten [om te kunnen voetballen en sporten, i.e.]” (wijkregisseur Nieuw Gent-Steenakker)

“We moeten investeren in de buurt, in ontmoetingsinfrastructuur. Want wat wij dan in Engeland zien, en waar we nu af en toe al eens van kunnen proeven in Bij Pino, is die wisselwerking die ontstaat als je een activiteit organiseert en daarnaast ook een rustplek hebt. Zijnde een plek waar je eens iets kan gaan drinken, waar je eens kan babbelen, waar je een workshop kan organiseren. Als we in Engeland gingen gaan kijken en Nederland ook wel heel vaak, dan zie je een terrein dat voor verschillende doeleinden gebruikt kan worden.” (algemeen coördinator KAA Gent Foundation)

Diverse bevrageden binnen wijkorganisaties delen de visie dat deze onzekerheid rond bestemming van ruimtes en pleintjes een belangrijke uitdaging vormt voor het succes van laagdrempelige activiteiten. Ten tweede wordt deze uitdaging ook ruimer gekaderd, namelijk binnen de inrichting en stadsvernieuwing op zich. Diverse bevrageden wijzen op het stadsvernieuwingproject met de wijk Nieuw Gent-Steenakker dat er zit aan te komen. Dit zal volgens de bevrageden maken dat er veel verloop en verhuizing zal zijn tijdens de vernieuwing.

Deze tussenperiode zal gepaard gaan met onzekerheid bij gezinnen en kinderen rond hun bestemming, wat het creëren van een band met de wijk en met de organisaties die daarin werkzaam zijn zal bemoeilijken. Tevens zal dit leiden tot een grote toeloop eens de werken gerealiseerd zijn. De komst van grote woonblokken, waar bevroagden op alluderen, zullen meer gezinnen en dus meer kinderen aantrekken. Dit maakt dat er meer activiteiten zullen moeten voorzien worden. Een wijkpartner verwoordt het als volgt:

“Het feit ook gewoon dat demografisch de stad ook uit zijn voegen barst en dat het vrijetijdsaanbod alleen maar duurder wordt. Het is gewoon niet meer evident om in een sportclub binnen te geraken. Zelfs heel laagdrempelige zaken van een bokscub of een judoclub, of een voetbalclub... Als de stad zijn beleid daar niet op aanpast, dan wordt sport in een sportclub iets elitair en daar is weinig aan te doen want je hebt infrastructuur nodig om die demografische explosie op te vangen, en ja bon, die is er niet, en dan is dat laagdrempelig aanbod nog zoveel relevanter.”

Een derde uitdaging ligt in het creëren van een gemeenschappelijke visie op laagdrempelige projecten zoals het pilootproject, en een bewustzijn rond de relevantie ervan.

“Dat [het project, i.e.] gaat niet over voetbal. Dat gaat over welzijn. Dat gaat over competentieontwikkeling. Dat gaat over persoonlijke ontwikkeling. Dat gaat over integratie van mensen. Dat gaat over preventie. Dat is zo een waardevol project. We moeten dat naar waarde schatten. Dat pleintje dat je daar aanlegt, dat je dat au serieux neemt en dat niet zomaar als een voetbalpleintje ziet, maar dat je dat ziet als een ontmoetingsplek waar er aan competenties kan gewerkt worden. Waar er aan sociale cohesie kan gewerkt worden.” (algemeen coördinator KAA Gent Foundation)

“Het is superrelevant om nu al te gaan inzetten om een warme band op te bouwen met kinderen uit de wijk zodanig dat je die kan ondersteunen (...) Het werkt niet meer in de complexe maatschappij om mensen hulp aan te bieden op het moment dat ze een probleem hebben. Dan ben je te laat.” (wijkpartner)

Budget

2018-2019

Periode 1 juli 2018 - 30 juni 2019	Bedrag volgens overeenkomst (€)	Bedrag volgens afrekening (€)
Personeel		40.505,80
Werking		1.458,79
Overhead		4.100,00
Totaal	41.000,00	46.034,69

Tabel 12. Afrekening eerste periode. KAA Gent Foundation investeerde aanvullend bij de steun van de Stad Gent € 5.034,69 eigen middelen in het Pilootproject Pleintjesvoetbal.

2019-2020

Periode 1 juli 2019 - 31 december 2019	Bedrag volgens overeenkomst (€)	Bedrag volgens afrekening (€)
Personeel		26.744,06
Werking		1000,54
Studie		15.000
Overhead		4.100
Totaal	41.000,00	46.844,60

Tabel 13. Afrekening eerste periode. KAA Gent Foundation investeerde aanvullend bij de steun van de Stad Gent € 5.844,6 eigen middelen in het Pilootproject Pleintjesvoetbal.

Hefbomen en aanbevelingen voor brede uitrol

Op basis van de resultaten van deze evaluatiestudie zoals die hierboven beschreven werden, kunnen een aantal hefbomen en aanbevelingen geformuleerd worden. We omschrijven deze als suggesties die bij een uitrol in andere wijken mee in rekening kunnen worden genomen.

Context matters

Op verschillende punten in de uitrol van het pilootproject blijkt de context cruciaal in het bewerkstellingen van eventuele impact van het project. Op het niveau van de voetbaltrainingen in de wijk blijkt dat een bekendheid met de KAA Gent Foundation en met de community coaches een faciliterende factor in het toewerken naar een (semi-) vaste kern van participanten en een grotere participatie op termijn. Op het niveau van de samenwerking met wijkpartners en een toeleiding naar gepast (hulpverlenings-)aanbod blijkt een gebrek aan aanbod in de wijk hinderend. Zo is het ontbreken van een centrale infrastructuur (plein) die diverse partners zichtbaar kan verbinden en kan leiden tot een gezamenlijk aanbod en snellere doorverwijzing een factor die duidelijk blijkt het verhaal. Op het niveau van het contact met buurtbewoners speelt het wijkhuis Bij Pino een belangrijke rol, maar maakt een moeilijk kunnen contactleggen met buurtbewoners het bewerkstelligen van sociale cohesie moeilijk. De perceptie dat veel vergankelijk is in de wijk, en er weinig continuïteit is inzake projectwerk en hoe men de uitbouw van de wijk ziet op de lange termijn draagt verder bij tot een moeilijke uitrol van initiatieven zoals het pilootproject. Binnen elk aangehaald niveau kunnen we duidelijk zien dat het succes of een gebrek aan impact voor een groot deel teruggebracht kan worden naar de constitutie van de wijk op zich, met name hoe men zich in een wijk organiseert, welke de historie is van de wijk, welke de onderliggende verhoudingen zijn tussen bewoners en projectpartners, hoe partners gepercipieerd worden in de wijk, enz. De context waarbinnen een pilootproject als het Pilootproject Pleintjesvoetbal wordt geïmplementeerd, met name deze specifiek aan de wijk Nieuw-Gent Steenakker, is uniek, en dient afgestemd op de heersende organisatie, waarden en normen van de wijk op zich. Echter, uit de evaluatie bleek ook dat de manier waarop er op macroniveau, met name binnen de lokale politiek, omgegaan wordt met de inrichting van ruimtes en infrastructuur een directe impact kan hebben op eventuele successen van projectwerk op wijkniveau. Bijvoorbeeld, het niet beschikken over een vast, veilig plein bleek een verschil met de wijze waarop succesvolle buitenlandse projecten fungeren, en is voor een groot stuk terug te brengen tot keuzes die op lokaal politiek niveau worden gemaakt rond de inrichting van ruimtes voor recreatie, vrije tijd en ontmoeting.

Context matters (aanbevelingen)

Er zijn een aantal generieke lessen te trekken, die van belang zijn bij uitrol naar andere wijken:

- Krijg zicht op de diverse belanghebbenden bij de uitrol van een laagdrempelig vrijetijdsaanbod in een wijk. Dit gaat ruimer dan de buurtwerkers op het veld betrokken in de buurt en de lokaal-politieke actoren die het project financieren. Een project krijgt vorm via inbedding in andere werkingen binnen een wijk. Waar focussen de andere projecten zich op? Waar voegt het nieuwe iets toe? Bijkomend is het goed om bij jongeren voor wie het project bedoeld is, hun directe omgeving (bv., oudere leeftijdsgenoten, ouders), en andere buurtbewoners te peilen naar noden en voorkeuren voor implementatie van een laagdrempelig vrijetijdsaanbod.
- Wees heel aandachtig en vermijd een “baat het niet, dan schaadt het niet” aanpak. Een laagdrempelig vrijetijdsaanbod richt zich op een doelgroep van per definitie kwetsbare groepen mensen. Het afbreken van projecten kan secundair traumatiserend zijn voor mensen die al grote drempels ervaren in het opbouwen van een vertrouwensband en het aangaan van een engagement met organisaties.
- Zorg voor een sterk consortium aan partners die zich scharen achter de visie waar men met de wijk naartoe wil, en de richting die men uit wil met de verschillende werkingen. Uit het project blijkt dat een gedragen visie dient te groeien. Echter, een voorafgaand forum waarin een diversiteit aan regisseurs, wijkpartners, bewoners, en de doelgroep zetelen kan bestendigheid van initiatieven faciliteren.
- Laat een variatie aan projecten en activiteiten toe. In de wijk is er veel diversiteit, en niet iedereen wordt met elke activiteit bereikt. Voldoende variatie laat toe om een zo groot mogelijk segment van de bewoners te bereiken.
- Betrek buurtbewoners in beslissingen, en niet enkel in het peilen naar hoe werkingen lopen eens die zijn gelanceerd. Bewoners zijn de regisseurs van de wijk. Jongeren voor wie de projecten zijn bedoeld zijn de facilitatoren van de toekomst in de wijk.
- Ga een constructieve dialoog aan met het lokaal politieke niveau. Zorg ervoor dat de nodige fora en structuren worden ingericht en ondersteund om dialoog en samenwerking in de wijk mogelijk te maken. Geef ook geregeld input rond wijkwerking, en weeg zo op beleidsbeslissingen die ook de inrichting van een specifieke wijk aanbelangen.

Volgen van een kader of methodiek

Het pilootproject binnen de wijk Nieuw Gent-Steenakker is gebaseerd op de #COBW methodiek die een aantal stappen schetst richting competentie-opbouw en persoonlijke ontwikkeling van kwetsbare bewoners. De werkzame elementen en impact die deze kunnen hebben op de ontwikkeling van kwetsbare doelgroepen zijn onderzocht en worden ondersteund door recente studies. Het werken aan de hand van deze of soortgelijke methodieken is aan te raden. De methodiek schetst diverse stappen en begint bij het laagdrempelig vinden en aanspreken van de doelgroep. Vervolgens gaat men over naar het opbouwen van vertrouwen en succeservaringen, onder meer door iets te betekenen en verwezenlijken in de buurt. Als laatste bouwt men aan persoonlijke ontwikkeling en geeft men rollen en functies waarlangs de doelgroep ten volle kan ervaren waartoe men in staat is, wat ambities zijn, en hoe deze te verwezenlijken. Het is een succesverhaal dat er, zelfs tijdens een korte projectduur als deze in het pilootproject Nieuw-Gent Steenakker, getuigenissen zijn rond het traject dat een aantal deelnemers aflegde doorheen deze methodiek. Het werken met de methodiek kent ook belangrijke randvoorwaarden. Het vereist bijvoorbeeld de mogelijkheid om coaches in te zetten die de tijd en ruimte nemen voor laagdrempelige connectie. Ook kennis en vaardigheden bij coaches en ondersteunend bestuur bij de organisatie die het laagdrempelig aanbod organiseert rond het aanspreken van de doelgroep, de inrichting van vrijetijdsaanbod, de visie en het uitdragen van het aanbod in de wijk, enz. spelen een belangrijke rol. Een pilootproject als het Pilootproject Pleintjesvoetbal is sterk gegroeid mede dankzij een grondige visie, ambitie en doordrijven van een sterke actor, zijnde de KAA Gent Foundation, binnen het aanbod van laagdrempelig vrijetijdsaanbod in het Gentse.

Volgen van een kader of methodiek (aanbevelingen)

Er zijn een aantal generieke elementen aan het werken volgens een methodiek die transfereerbaar kunnen zijn naar andere wijken, zoals:

- Vertrek vanuit een visie waar men de komende jaren met de wijk wil staan, en welke stappen je de volgende jaren wenst te realiseren. Wees realistisch ambitieus, te hoge ambities werken immers frustratie en ongenoegen in de hand. Zelfs een schijnbaar eerste, logische stap zoals het aantrekken van voldoende participanten vraagt tijd.

Volgen van een kader of methodiek (vervolg aanbevelingen)

- Voorzie dat de doelgroep kan groeien in ontwikkeling, zowel binnen de wijk als erbuiten. Het werken met de doelgroep beperkt zich niet tot een pilootproject op zich. Er is een grote nood aan een partner met visie rond diverse activiteiten in de wijk, die kan doorverwijzen en een langdurig traject beoogt met de doelgroep (bv., werking van de KAA Gent Foundation in de wijk Nieuw Gent-Steenakker waarbij zowel aanbod voor kleine kinderen, adolescenten, als volwassenenwerking wordt voorzien)
- Leer van succesvolle projecten met bewezen impact, die gebruik maken van wetenschappelijk onderbouwde methodieken en tracht werkzame ingrediënten alsook belangrijke voorwaarden te hertalen naar de noden en voorkeuren binnen een andere wijk.
- Zorg en lobby voor een gedragen visie rond het statuut van projectwerk in een wijk, en een goed uitgewerkt model van financiering met lokaal-politieke actoren. Werk toe naar een financiering van minder, maar meer bestendige projecten, zonder aan variatie in aanbod te moeten inboeten.
- Betrek wijkbewoners in projectwerking en werk toe naar een evolutie van een belangrijke rol van de projectcoördinatie naar een voorzien van activiteiten in partiële of volledige regie van de wijk zelf. Wees behoedzaam dat er voldoende middelen en mogelijkheden voorzien blijven zodat de wijk zelf initiatieven naar bewoners toe kan blijven dragen (en zorg dus voor voldoende ondersteuning en begeleiding door projectwerking – en een blijvende mogelijkheid om dit te kunnen voorzien onder de vorm van gepaste en bestendige financiering).
- Voorzie in straathoekwerk voor kinderen en jongeren (fysieke nabijheid hulpverlener tijdens activiteiten).

Laagdrempelig werken is de basis

Binnen de evaluatie van het project is veel ruimte voorzien rond het belang, het welslagen en randvoorwaarden voor laagdrempelig werken als eerste stap in de implementatie van het Pilotproject Pleintjesvoetbal binnen de wijk Nieuw Gent-Steenakker. Uit de bevraging van diverse actoren bleek niet alleen het belang van laagdrempelig werken, maar werd dit ook geuit als noodzakelijke voorwaarde waarop verdere stappen kunnen worden geënt. Deze basis is echter niet evident te installeren, en er zijn een aantal belangrijke beïnvloedende factoren die dit mogelijk moeten maken.

Laagdrempelig werken is de basis (aanbevelingen)

We kunnen vanuit de ervaringen met het pilotproject een aantal generieke aandachtspunten formuleren die een hefboom kunnen betekenen voor het aanbieden van laagdrempelige vrijetijdsactiviteiten:

- Zorg dat projectwerk resoneert vanuit een ambitie om connectie te leggen met de vraag en voorkeuren van de doelgroep voor wie het werk bedoeld is. Voorzie een aanbod met partners die coaches en buurtwerkers ondersteunen en die een connectie hebben met de doelgroep, en een gevoeligheid bezitten rond de vaak sterke complexiteit waarbinnen kwetsbare doelgroepen leven.
- Een visie rond laagdrempelig vrijetijdsaanbod wordt niet gecreëerd van de ene op de andere dag. Verzamel actoren in een stad met gerespecteerde visie en ambitie rond laagdrempelig werken, en bekijk samen hoe projectwerking in andere wijken – eventueel met hun inbreng – kan resoneren.
- Voorzie activiteiten op een bestendige basis, creëer voorspelbaarheid en structuur naar de doelgroep toe. Zorg ervoor activiteiten in te richten vanuit een attitude van groei en geloof in de doelgroep en werk met positieve coaching.
- Voorzie in centraal gelegen infrastructuur (overdekte ruimte/verlichting) waarlangs voorspelbaarheid en structuur kan worden ingebouwd (bv. pleinen waar op vaste tijdstippen en met de nodige aandachtspunten veilig met kwetsbare groepen kan worden gewerkt).
- Voorzie in infrastructuur en ruimte waar naast een aanbod aan activiteiten ook ontmoetingsruimte is, waar bewoners connectie kunnen maken, en waar iedereen elkaar kan ontmoeten en zin krijgt in participatie en eventueel het opnemen van een rol in de werking of wijk.

Laagdrempelig werken is de basis (vervolg aanbevelingen)

- Voorzie in infrastructuur en ondersteun evenementen waar diverse partners die zich scharen achter een laagdrempelig vrijetijdsaanbod elkaar kunnen vinden, en kunnen overleggen hoe samenwerking en toeleiding te organiseren, in functie van de noden van de wijk.

Inclusieve visie op de wijk en infrastructuur

Uit de bevraging van aanbieders van laagdrempelige vrijetijdsactiviteiten, alsook uit de lessen van succesvolle buitenlandse initiatieven blijkt een groot belang aan een inclusieve visie op de wijk en infrastructuur. Dit vereist een manier van denken die de contouren van een bepaald project overstijgt, en een visie op een totaaltraject voor bewoners in een wijk. Een aantal randvoorwaarden zijn daarbij cruciaal, en werden bij bovenstaande punten reeds uitvoerig behandeld, zoals een projectpartner met visie en kunde rond methodisch en trajectgericht werken, een bestendige en aangepaste financiering van initiatieven voor laagdrempelig vrijetijdsaanbod, een gepaste infrastructuur, een gedragen visie vanuit lokaal-politiek niveau, enz.

Inclusieve visie op de wijk en infrastructuur (aanbevelingen)

Op basis van de ervaringen binnen dit pilootproject kunnen een aantal aanbevelingen voor uitrol binnen andere wijken worden geformuleerd:

- Zorg voor veilige infrastructuur die de doelgroep toelaat om te participeren zonder hierbij steeds te vervallen in conflict en ongenoegen.
- Zorg voor een gedragen infrastructuur door diverse belanghebbenden, waarbij goed is afgewogen wat de meerwaarde is van ligging, inrichting, enz. volgens ieders behoeftes.
- Zorg voor een infrastructuur die kan dienen voor diverse activiteiten en werkingen, en die sterk uitnodigend is als ontmoetingsplek en spil binnen de buurt.
- Sta medezeggenschap toe in de manier waarop wijken, buurten, stadsdelen en openbare ruimtes worden ingericht en zorg voor een aanpak op maat die meest past binnen een wijk en voorkeuren en noden van bewoners en projectpartners.

Partnerschappen in de wijk: een werk van lange adem

Uit de studie blijkt dat een variatie aan partnerschappen binnen de wijk Nieuw Gent-Steenakker mogelijk is, maar dat het tevens moeilijk is om hier lijn in te krijgen en goede doorverwijzingen naar bestaand aanbod te realiseren. Dit kan mede komen door het feit dat er weinig laagdrempelig aanbod is. Daarnaast zijn er ook andere randvoorwaarden die belangrijk zijn om dit mogelijk te maken, zoals een gedeelde visie rond beschikbaar stellen van een gratis, laagdrempelig aanbod, en voldoende mogelijkheid tot gezamenlijk overleg in functie van betere samenwerking, inclusief de beschikbaarheid van een gemeenschappelijk ontmoetingspunt.

Partnerschappen in de wijk: een werk van lange adem (aanbevelingen)

De aanpak die de KAA Gent Foundation binnen de contouren van het projectwerk lijkt te realiseren kan exemplarisch zijn en aanbevelingen voorzien voor uitrol naar andere wijken toe:

- Neem als projectwerker initiatief om andere partijen te ontmoeten en ga actief in dialoog, en/of participeer hieraan.
- Neem als projectwerker initiatief om gemeenschappelijke events te organiseren, en/of participeer aan dergelijke events.
- Probeer tijdelijkheid in projecten tegen te gaan, en pleit voor een bestendige voorziening door vaste partners in de buurt.
- Creëer een forum waarlangs de visie en uitbouw voor aan laagdrempelig vrijetijdsaanbod kan worden gecommuniceerd, en draag dit door naar structuren op lokaal politiek niveau.
- Pleit voor gemeenschappelijke ontmoetingsplaatsen waar een gezamenlijk aanbod in de wijk kan worden aangeboden.

Community building vraagt tijd

Uit een evaluatie van de methodiek via wetenschappelijk onderzoek, en deze evaluatie van het Pilootproject Pleintjesvoetbal, bleek het belang van het bewerkstelligen van een cascade aan activiteiten, waar op termijn ook meer verantwoordelijkheid kan worden genomen in de buurt zelf door deelnemers. Het is duidelijk in het project dat dit teruggeven van verantwoordelijkheid, dat op zijn beurt zal zorgen voor meer verbondenheid en cohesie, tijd vraagt. Eerste randvoorwaarde is het bestendigen van een vaste en vertrouwde kern aan deelnemers. Een tweede voorwaarde is het zorgen voor zichtbaarheid van de werking voor buurtbewoners.

Community building vraagt tijd (aanbevelingen)

Andere randvoorwaarden relateren onder meer aan infrastructuur en ontmoetingsruimte:

- Zorg voor een bewustzijn rond de tijd en ruimte die community building in een wijk vragen.
- Bewerkstellig de attitude dat community building niet een van de uitkomsten van het project op zich is, maar een van de essentiële werkzame elementen an sich.
- Zorg voor een traject voor kwetsbare doelgroepen waarbij wordt toegewerkt naar meer verantwoordelijkheid en het opnemen van een rol in de wijk, waardoor sociale cohesie en verbondenheid kan floreren.
- Pleit voor en onderhandel rond het voorzien van ontmoetingsruimte(s) door buurtbewoners in de wijk.
- Pleit voor en bewerkstellig een laagdrempelig vrijetijdsaanbod in en met de wijk. Dit betekent op de eerste plaats het promoten van engagement bij deelnemers uit de doelgroep en buurtbewoners zelf.

Signaalfunctie: een integrale benadering

Naar analogie met veel van de boven aangehaalde punten, vraagt het bewerkstelligen van een signaalfunctie door buurtwerkers, waarbij er een sensitiviteit en knowhow is rond wie, waar, wanneer door te verwijzen voor meer intensieve hulp en begeleiding, een integrale benadering. Deze integrale benadering resoneert met veel van de boven aangehaalde elementen en randvoorwaarden, en de aanbevelingen liggen dan ook in dezelfde lijn.

Het belang van monitoren en evaluatie

Het is een sterkte dat de prestaties op de indicatoren nauwgezet zijn bijgehouden door de community coach binnen het pilootproject en dat hierover op regelmatige tijdstippen is gerapporteerd naar de samenwerkende instanties. Dergelijke tussentijdse evaluaties bieden een onovertroffen schat aan informatie rond bereik van de doelgroep, samenwerking met partners, aantal overlegmomenten, aantal evenementen, eventuele groei, enz. Bij de opzet van deze evaluatiestudie werd beoogd om een diversiteit aan actoren te bevragen, aan de hand van een diversiteit aan methoden.

De meeste informatie rond het project kon worden vergaard via direct betrokkenen aan het project (i.e. zij die de convenant uitvoerden). Dit heeft ons inziens vooral te maken met de rijkheid aan data die we met deze studie wouden exploreren, om op die manier hefbomen en aanbevelingen te formuleren naar andere wijken toe. Niet elke evaluatie zal erop gericht zijn om deze rijkheid te vatten en zal niet met zelfde doelstellingen uitgevoerd worden.

Het belang van monitoren en evaluatie (aanbevelingen)

We kunnen een aantal aandachtspunten formuleren rond evaluatie die kunnen bijdragen aan het monitoren van implementatie van wijkgerichte initiatieven binnen de praktijk.

- Zorg voor betrokkenheid van vele belanghebbenden in het project, ook in de evaluatie van het project. Maak met betrokkenen een pre-analyse rond de situatie bij aanvang. Zorg voor regelmatige terugkoppelsessies waarbij ook barrières voor implementatie kunnen worden aangehaald en tijdig aangepakt. Investeer in een uitgebreide peiling van diverse belanghebbenden na de periode van implementatie.
- Beoog evaluatie door een diversiteit aan actoren (bv., coaches, buurtwerkers, bewoners, deelnemers, lokaal politieke niveau, enz.), en maak gebruik van een diversiteit aan meetmethoden (bv., bekijk tussentijdse rapporten, observeer overlegmomenten, observeer wijkevenementen en –activiteiten, voer interviews en/of groepsgesprekken uit).
- Bekijk evaluatie niet als een eindpunt op zich, maar als een instrument om aan kwaliteitsverbetering te doen. Werk zo nodig samen of consulteer academische partners voor de opzet en gebruik van instrumenten.
- Wees duidelijk over de doelstellingen met evaluatie. Vaak zal de evaluatie bedoeld zijn als kwaliteitstoetsing, en niet als beoordelingsinstrument voor het welslagen van een project. Benadruk het belang van een lerend netwerk om buurtwerking te verbeteren.
- Werk met duidelijke, tijdsgebonden en realistische indicatoren. Een aantal indicatoren zijn geschikt voor toetsing na korte projecttijd (bv., na meerdere jaren, zoals groei in participatie, etc.). Een aantal andere indicatoren vragen toetsing op lange termijn (bv., initiatieven rond community building, doorstroom naar arbeidsmarkt, enz.).
- Wees bedachtzaam rond het feit dat cijfers kunnen bedriegen. Metingen krijgen pas waarde indien ze bekeken worden binnen de context waarbinnen deze verzameld werden. Zo kunnen cijfers een terugval in participatie tonen, maar het feit dat deze vergaard werden in een periode waarbinnen velen afwezig waren, is belangrijk voor interpretatie.